

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΙΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΝΟΕΜ. 1839.]

[ΑΡΙΘ. 35]

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ.

ΟΛΑ τὰ πτηνά, ὅταν ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, χάνουν μέρος τοῦ φυσικοῦ αἰτῶν σχήματος, καὶ ἀλλοιόγονται ὄχι μόνον εἰς τὰς ἐξεις, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν μορφήν των. Τὸ κλίμα, ἡ τροφή, καὶ ἡ αἰχμαλωσία, συνεργοῦν ἰσχυρότατα εἰς τὸ νὰ παράγωσι τὰς ἀλλοιώσεις ταύτας· ἐκεῖνα δὲ τὰ ὄρνεα, ὅσα κατὰ πλειοτέρους αἰῶνας ἠσθάνθησαν τῶν τριῶν αὐτῶν αἰτίων τὴν ἐπιρροήν, ἐπειτα νὰ δεικνύωσι καὶ τὴν μεγαλητέραν ποικιλίαν εἰς τὸ σχῆμα, τὰ πτερὰ, καὶ τὰς διαθέσεις.

Ἄφ' ὅλα τὰ πτηνά ὁ ἀλέκτωρ φαίνεται ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ ἀρχαιότατος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν ὄρνιθων τοῦ δάσους ἡμερωθεὶς· ὡς δὲ ὑπῆρξε πλειότερον χρόνου διάστημα ὑπὸ ἀνθρωπίνην φροντίδα, οὕτω παρ' ὅλους τοὺς λοιποὺς δεικνύει αὐτὸς ἴσως τὴν μεγαλητέραν ποικιλίαν, καθότι μόλις εὑρίσκονται δύο πτηνά τοῦ εἶδους τούτου ἀκριβῶς ὁμοιάζοντα ἐν τῷ ἄλλο εἰς τὰ πτερὰ καὶ τὸ σχῆμα. Ἡ οὐρά, ἢ τόσον καλλωπίζουσα τοὺς πλειοτέρους τῶν ὄρνιθων τούτων, λείπει ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τινὰς· οἱ δάκτυλοι, οἱ συνήθως τέσσαρες εἰς ὅλα τὰ ἀλεκτόρεια ζῶα, εἶναι πέντε εἰς εἶδος τι τοῦ ἀλέκτορος· τὰ πτερὰ, τὰ τόσον λεῖα καὶ τόσον ὠραίως διατεταγμένα εἰς τοὺς πλείστους τῶν ὄσους ἡμεῖς γνωρίζομεν, εὑρίσκονται διὰ ἐξανάστρο-

φα εἰς ἰδιαίτερόν τι γένος, καὶ στέκουν εἰς τρόπον, ὥστε χάσκουσι στραβά· μάλιστα δὲ ὑπάρχει ἐν εἶδος εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, τὸ ὁποῖον ἀντὶ πτερῶν φαίνεται πανταχοῦ μὲ τρίχας ἐσχεπασμένον. Ταύτας καὶ ἄλλας πολλὰς διαφορὰς ἔχει τὸ ζῶον τοῦτο, αἰτινες φαίνονται ὡς σημεῖα τῆς μακροχρονίου δουλείας του.

Ἀδελφον εἶναι πότε ὁ ἀλέκτωρ πρῶτον ἐγένετο οἰκιακὸν ζῶον εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ὁμολογεῖται γενικῶς ὅτι μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Περσίαν. Ὁ Ἀριστοφάνης καλεῖ αὐτὸν ὄρνιν Περσικὸν, καὶ λέγει ὅτι ἐχάρη τὸ βασιλεῖον τῆς Περσίας πολὺ πρότερον τινῶν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους αὐτοῦ μονάρχας. Τόσον πρῶτα ἐξηπλώθη τὸ ζῶον τοῦτο, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πλέον ἄγρια μέρη τῆς Εὐρώπης, ὥστε μανθάνομεν ὅτι ὁ ἀλέκτωρ ἦτον ἐκ τῶν ἀπηγορευμένων τροφῶν εἰς τοὺς ἀρχαίους Βρετανούς. Γιώντι ὁ ἡμερος ὄρνις ἐξώρισε τὸν ἄγριον. Καὶ αὐτὴ ἡ Περσία, ἣτις πρώτη μετέδωκεν αὐτὸν εἰς ἡμᾶς, φαίνεται πλέον νὰ μὴ τὸν γνωρίζῃ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν· καὶ, ἂν δὲν εὑρίσκαμεν αὐτὸν ἄγριον εἰς μερικὰ τῆς Ἰνδίας δάση, ἐνδεχόμενον νὰ ἠρχίζαμεν λογομαχίας περὶ τοῦ ὁποῖος ἦτο τὴν μορφήν κατὰ πρῶτον ὁ ἀλέκτωρ.

Ἄλλὰ τοιαῦται λογομαχίαι δὲν ἐμποροῦν πλέον νὰ γεννηθῶσι, καθότι καὶ τὴν σήμερον εὑρίσκεται ἀνεξάρτητος εἰς τὴν νῆσον Τιτιάν, εἰς ἄλλας πολλὰς τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ εἰς τὰ δάση τῆς Μαλαβαρικῆς παραλίας. Εἰς τὴν ἄγριαν αὐτοῦ κατάστασιν ἔχει μαῦρα καὶ κίτρινα πτερὰ, λόφον δὲ κίτρινον καὶ πορφυροῦν. Καὶ ἄλλο τι ἰδιαίτερον ἔχουν οἱ εἰς τὰ δάση τῆς Ἰνδίας· τὰ κόκκαλά των, ὅταν βρασθῶσι, γίνονται ὄχι λευκά, ὡς τὰ τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ κατάμαυρα. Ἐάν δὲ ὁ χρωματισμὸς οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὴν τροφήν, ὡς κοκκινίζουσι τὰ κόκκαλα τῶν ζῶων ὅσα τρώγουσι ἐρυθρόδανον, ἀφίνω ἄλλους νὰ τὸ ἐρευνήσωσιν.

Ὅτε πρῶτον οἱ ἀλεκτόρες ἐπληθύνθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ὑπῆρχαν διακρίσεις αὐτῶν, αἰτινες τώρα πλέον ἀγνοοῦνται. Οἱ ἀρχαῖοι ὑπελήπτοντο ἐκείνους τὰ μέγιστα, τῶν ὁποίων τὰ πτερὰ ἦσαν κοκκινωπά· ἀλλ' ὅσον διὰ τοὺς λευκοὺς, ἐνομίζοντο εἰς τὰ τοῦ οἴκου δόλου ἄχρηστοι. Τούτους ἐθεώρουν ὡς ὑποκειμένους νὰ γένωσι θήρευμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης νομίζει αὐτοὺς ὄχι τόσον γονίμους, ἔσον τοὺς πρῶτους. Γιώντι αὐτὸς διαιρεῖ τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ὄρνεις κατὰ τὰς μαγειρικὰς χρήσεις των· ὀνομάζει γενναῖον τὸ ἐν εἶδος διὰ τὸ πολύγονον αὐτοῦ, ἀγεννὲς δὲ

καὶ ἀχρηστον τὸ ἄλλο, διὰ τὸ στεριῶδες. Αἱ διακρίσεις αὗται διαφέρουν παντάπασιν ἀπὸ τὰς τῶν νεωτέρων ἰδίας περὶ τῆς γενναιότητος τοῦ ζώου τούτου· ὁ τὴν σήμερον χρησιμεύων ὡς μάχιμος ἀλέκτωρ, καὶ διὰ τὸ τοῦ υπερτιμώμενος, δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον τόσον γόνιμος, ὅσον ἄλλα εἶδη μὲ περιφρόνησιν θεωρούμενα. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πάλαι εἶχαν τὰς ἀλεκτρομαχίας αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν σήμερον οἱ Ἀγγλοὶ· ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι ἐκεῖνοι δὲν ἐκλεγαν, ὡς οὗτοι, τοὺς στεριωτέρους διὰ τὴν μάχην.

Ὅπως ὁμοίως καὶ ἂν ἔχη τοῦτο, κἀνὲν ζῶον δὲν ὑπάρχει γενναιότερον τοῦ ἀλέκτορος, πρὸς ἀλέκτορα μαχομένου· πανταχοῦ δὲ τῆς οἰκουμένης, ὅπου δὲν ἐπικρατεῖ ὁ πολιτισμὸς καὶ τὰ ἐξευγενισμένα ἦδη, ἡ ἀλεκτρομαχία εἶναι μία τῶν κυριωτέρων διασχεδάσεων. Εἰς τὴν Κίναν, τὴν Ἰνδίαν, τὰς Φιλιππινὰς νήσους, καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ἀλεκτρομαχία εἶναι τὸ παίγιον καὶ ἡ τέρψις βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν παρακμάζει καθ' ἡμέραν· ἐλπίζεται δὲ ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει ευφραίνειν μόνον τοὺς ευτελεστάτους τῶν χυδαίων.

Τοῦ ἀλέκτορος ἡ παράδοξος γενναιότης προέρχεται ἴσως ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ ἀσελγέστερον ὄλων τῶν πτηνῶν. Εἰς μόνος ἀλέκτωρ ἀρκεῖ διὰ δέκα ἢ δωδεκά ὄρνιθας, καὶ λέγεται ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τοῦ ὁποῦ ἢ ἀπόλαυσις δὲν ἐλαττώνει τὴν προθυμίαν· ἀλλὰ γηράσκει ἐγρήγορα· τὸ ριζικὸν ὑγρὸν ἐξαντλεῖται, καὶ εἰς τρία ἢ τέσσαρα ἔτη γίνεται πάντῃ ἀνίκανος διὰ τεκνογονίαν. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ὄρνιθες, ἐπειδὴ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ ὠτοκοῦν καθ' ἡμέραν, δὲν δύνανται νὰ ἐξαρκίσωσι διὰ τοσαύτας γεννήσεις, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, στεριόνονται μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη.

Ἐπωάζουν δ' αἱ ὄρνιθες, ἄλλαι ἅπαξ, ἄλλαι δις, καὶ ἄλλαι τρίς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ὡὰ γεννᾷ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους μία ὄρνις οἰκιακὴ ὑπὲρ τὰ διακόσια, εἴαν ταγίζεται καλὰ, καὶ ἔχη ἐλευθερίαν καὶ ἥλιον. Ἐὰν ἀφεθῆ μόνη, κάμνει τὴν φωλεάν της χωρὶς τινος ἐπιμελείας, τρίπαν μόνον σκαλίζουσα εἰς τὴν γῆν μεταξὺ ὀλίγων θάμνων. Ἡ φύσις, σχεδὸν ἐξηνητημένη ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς πολυγονίαν, φαίνεται νὰ τὴν γνωστοποιῇ τὴν ἀρμόδιον τοῦ ἐπωασμοῦ χρόνον, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὴ μαρτυρεῖ κλώζουσα καὶ ἀπογεννώσα. Αἱ δὲ καλαὶ οἰκοκυραὶ, ὅσαι προτιμοῦν νὰ μὴ καθίσωσι τὰς κλώσσας των, βρέχουν αὐτὰς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ παύουσιν οὕτω τὸν πόθον τοῦ ἐπωασμοῦ.

Ἐὰν ἡ ὄρνις ἀφίνοτο εἰς ἑαυτὴν ὅλως διόλου, σπανίως θέλει γεννᾷν ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ὠὰ εἰς τὴν ἰδίαν φωλεάν, χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ τὰ ἐκκολάψῃ· ἀλλὰ καθόσον γεννᾷ, τῆς ἀφαιροῦνται τὰ ὠὰ· ἐξακολουθεῖ δὲ ἰσοτακοῦσα, ματαίως ἐλπίζουσα ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν. Εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν ἡ ὄρνις σπανίως γεννᾷ ὑπὲρ τὰ δεκαπέντε ὠὰ, πρὶν καθίσῃ· ἀλλ' ἐκεῖ δυσκολώτερα εὕρισκει ζωτροφίαν, καὶ αἰσθάνεται ἴσως τὸ ἐπίπονον τοῦ νὰ θρέψῃ παλυάριθμον οἰκογένειαν.

Ἄνυπ' ὀβλητος εἶναι τῆς ἐπωαζούσης ὄρνιθος ἡ προσκαρτέρησις καὶ ὑπομονή· διὰ τινὰς ἡμέρας ἐξακολουθεῖ ἀκίνητος, καὶ ὅταν δὲ πεῖνα ἢ δίψα βιάσῃ αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐξέλθῃ, ταχίως πάλιν ἐπιστρέφει. Ἐνῶ κάθηται, γυρίζει μὲτ' ἐπιμελείας καὶ μετατοπίζει τὰ ὠὰ της, ἕωσού, τέλος, μετὰ τρεῖς περίπου ἑβδομάδας, ἀρχίζον νὰ φαίνωνται σημεῖα ὅτι ἐπιθυμοῦν νὰ διαρρήξωσι τὴν φυλακὴν αὐτῶν οἱ νεοσσοί. Οἱ δυνατώτεροι καὶ καλῆτεροι γονικῶς ἐλευθεροῦνται πρῶτοι· οἱ ἀσθενέστεροι ἐκβαίνουσι κατόπιν· τινὲς δὲ καὶ ἀποθνήσκουσι εἰς τὸ λίκπος. Ἀφοῦ δ' ὅλοι πλὴν ἐξέλθωσιν, ὀδηγεῖ αὐτοὺς ἡ μήτηρ νὰ προμηθεύωνται τὴν ἀπαιτουμένην τροφήν. Ἰότε ἡ μητρικὴ στοργὴ καὶ υπερηφανία, μεταβάλλουσαι, τρόπον τινά, καὶ τὴν φύσιν αὐτὴν, διορθοῦν τῆς ὄρνιθος τὰς ἀτελείας. Οὐδαμῶς πλὴν ἀθηράγος ἢ δειλῆ, ἔρχεται ἀπὸ πᾶσαν τροφήν, τὴν ὁποῖαν δύνανται νὰ καταπίωσι τὰ νεογνά της, καὶ ἀτρομήτως ὀρμᾷ κατὰ πάντῃς ζώου, ἴκανοῦ νὰ βλάβῃ αὐτὰ. Ὅποιος καὶ ἂν ἦναι ὁ ἐχθρὸς, ἵππος, χοῖρος, ἢ σκύλος, τολμηρῶς τὸν ἀντιτάσσεται. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μικροῦ τάγματος, φέρεται ὡς ἔμπειρος στρατηγός, ποικιλίαν φωνῶν ἔχουσα, διὰ τῶν ὁποίων καὶ προσκαλεῖ εἰς φαγητὸν τὰ πολυάριθμα νεογνά της, καὶ νουθετεῖ αὐτὰ νὰ φύγωσιν ἀπὸ κίνδυνον. Εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν ἴδα ποτὲ ὄλον τὸ κοπάδιον τρέχον ἀσφαλείας χάριν εἰς τὸ πυκνότερον μέρος φράκτου τινός, ἐνῶ ἡ ὄρνις γενναίως ἀπετόλμησε νὰ παρουσιασθῆ κατὰ πρόσωπον ἀλώπεκος, εἰς ἀρπαγὴν ἐρχομένης. Μὲ τὴν βοήθειαν ὁμοίως καλοῦ κυνηγετικοῦ ταχίως ἀπεδιώξαμεν τὴν πανοῦργον, πλὴν, κατὰ δυστυχίαν, ἀφοῦ πολλαχοῦ ἐπλήρωσε τὴν ὄρνιθα.

Εἰς τὸ Κάϊρον, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Αἰγύπτου, ἔχουν κλιβάνους, ἢτοι φούρνους, ὅπου ἐκκολάπτουν διὰ μίξ ἐξακόσια ἢ ἐπτακόσια ὄρνιθια· ἀλλ' ἡ μέθοδος αὕτη, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Αἰγύπτου, τελεσφορεῖ μόνον κατὰ τὸ ἕαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἰς ἄλλα δὲ μέρη, καθὼς εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, ἐπέτυχαν μὲν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ ἐκλεπίσωσι ζῶντας τοὺς νεοσσοὺς, πάραυτα ὁμοίως, ἀφοῦ ἐξῆλθον, ἐφόφθησαν σχεδὸν ὅλοι δι' ἑλλειψιν μητρικῆς περιθάλψεως. Εἰς Θεραπείαν τοῦτου μετεχειρίσθη ὁ φυσικὸς τῆς Γαλλίας κύριος Reaumur ὄρνιθα μαλλίνην, ὡς αὐτὸς τὴν ὀνομάζει ἢτοι, ἔβαλλε τὰ ὄρνιθια εἰς θερμὸν καλάθιον, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ἔστηνε παχὺ μάλλινον σκέπασμα. Ὑπάρχει ὁμοίως ἄλλος τρόπος πολὺ καλῆτερος· οἱ κάπωνες μανθάνουν καὶ νὰ ἐπωάζωσι, καὶ νὰ περιθάλπωσι, καὶ νὰ ἐκτρέψωσι τοὺς νεοσσοὺς· διδάσκονται δὲ κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.—Πρῶτον ὁ κάπων ἡμερόνεται, ὥστε νὰ ταγίζεται ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου· ἔπειτα, πρὸς τὸ ἑσπέρας, τοῦ ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ στῆθος τὰ πτερὰ, καὶ τρίβουν μὲ κνίδας τὸ γυμνὸν δέρμα· βάλλουσι ἐπομένως πλησίον αὐτοῦ τὰ ὄρνιθια, τὰ ὁποῖα τρέχουν εὐθύς ὑπὲρ τὸ στῆθος καὶ τὴν γαστέρα του· πιθανὸν δὲ ὅτι, ἐλαφρῶς μὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τρίβοντα τὸ γυμνὸν δέρμα, ἐλαφρύνουν τὸν ἀπὸ τὰς κνίδας προερχόμενον πόνον. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται δύο ἢ τρεῖς νύκτας, ἕωσού ἡ

κάπων λαμβάνει κλίσην τινά πρὸς τὰ ὀρνίδια, τὰ ὅποια τὸν ἀνεκρίψαν, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχη τὴν ζητουμένην περίθαλψιν· ἴσως δὲ καὶ ἡ γοερά φωνὴ τῶν ὀρνιθίων τέρπει αὐτὸν εἰς τὴν δυστυχίαν του, καὶ τὸν προτρέπει εἰς συνδρομὴν τῶν τεθλιμμένων. Ἀπὸ τότε ἀνατρέφει κλωσσοπόδια ὡς ἡ ὄρνις, περισκέπων, τρίφων αὐτὰ, κλώζων, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκτελῶν καθήκον τῆς τρυφερωτάτης μητρός. Ὅταν δὲ ἀπαξ συνειθίσῃ ὁ κοπὼν εἰς τὴν υπηρεσίαν ταύτην, δὲν παραιτεῖ εὐκόλως· ἀλλ' ἀφοῦ μία νεοσσὶα μεγαλύνῃ, ἐμπορεῖ ἄλλη, σχεδὸν ἐκλεπισμένη, νὰ βαλθῇ ὑποκάτω του, τὴν ὅποιαν θέλει περιποιῆσθαι μὲ τὴν αὐτὴν τρυφερότητα, ὡς τὴν προτέρα.

ΓΥΛΙΕΛΜΟΣ ΑΡΒΕΙΟΣ,

Ο ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ
ΑΝΑΚΑΛΥΨΑΣ.

ΟΛΙΓΟΙ ὠφέλησαν τόσον ἀξιολόγως τὴν ἀνθρωπότητα, ὅσον ὁ Γυλιέλμος Ἄρβειος (Dr William Harvey), ἰατρός Ἀγγλος, πρὸ διακοσίων περίπου ἐτῶν ἀκμάσας. Αὐτὸς πρῶτος ἀναντιρρήτως ἀπέδειξεν ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀκατάπαυστα, ἐνόσω ὑπάρχει ζωὴ τις· διὰ δὲ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἔδωκε μέγα φῶς εἰς τοὺς ἰατροὺς· καθότι πρόδηλον εἶναι, ὅτι πάντῃ διαφορετικὰ μέσα θεραπείας πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὁ φρονῶν ὅτι τὸ αἷμα στίκει ἀπὸ τὸν γνωρίζοντα ὅτι κυκλοφορεῖ.

Ὁ Γυλιέλμος Ἄρβειος ἐγεννήθη εἰς τὴν κωμόπολιν Folkstone, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Κάντιον (Kent), τὴν 1ην Ἀπριλίου, 1578. Τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων ἐδιδάχθη εἰς τὴν Καντουαρίαν, ἔπειτα δὲ ὑπῆγεν εἰς τὸ ἐν Κανταβριγία πανεπιστήμιον. Τὴν ἡλικίαν δεκαεννεαετῆς, ἀφοῦ εἶχεν ἤδη ἀφιερῶσειν ἕξ ἔτη εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς, μετέβη εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην πρὸς τελειοποίησιν τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, καὶ ἠκροάσθη, εἰς τὴν Πάδουαν, τὰς παραδόσεις τοῦ Φαβρικίου περὶ ἀνατομίας, τοῦ Μιναδέου περὶ φαρμακείας, καὶ τοῦ Κασσερίου περὶ χειρουργίας. Τὸ 1602 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἔπου μετὰ ἕξ ἔτη ἐκλέχθη Ἐταῖρος μὲν τοῦ Συλλόγου τῶν Ἰατρῶν, Ἰατρός δὲ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἀγ. Βαρθολομαίου. Τὸ 1615 διωρίσθη νὰ παραδίδῃ περὶ ἀνατομίας καὶ χειρουργίας εἰς τὸν σύλλογον, καὶ τότε ἤρχισε πρῶτον νὰ ἀναπτύσσῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ αἵματος κυκλοφορίας.

Εἰς τὴν νῦν ταύτην δοξασίαν φαίνεται ὅτι ὠδηγήθη ὁ Ἄρβειος κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· παρετήρησεν εἰς τὰς φλέβας δικλίδας τινὰς, οὕτω πως ἐσχηματισμένας, ὅστε ὑγρὸν, ὅποιον τὸ αἷμα, ἠδύνατο νὰ περάσῃ διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ μίαν διεύθυνσιν, οὐχὶ δὲ κατ' ἄλλην. Πᾶς δὲ, ὁ καὶ μίαν μόνην στιγμὴν σκεφθεὶς περὶ τῶν θαυμασίων καὶ ὠραίων προϊόντων τῆς φύσεως, πρέπει νὰ συναισθάνεται ὅτι οὐδὲν ἐγένεν εἰς μάτην. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ διέταξε τὰ πάντα, ὥστε τίποτε νὰ μὴν ἦναι ἄχρηστον. Τοιαύτας ἰδέας ἔχων ἐντετυπωμένας εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ὁ Ἄρβειος περὶ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας, ἐσυμπέρανεν ὅτι αἱ δικλίδες τῶν φλεβῶν ἐγι-

ναν ὡς προείπαμεν, διὰ ν' ἀφίνωσι τὸ αἷμα εἰσερχόμενον νὰ κυκλοφορῇ διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ ἰδιαιτέραν τινὰ διεύθυνσιν.

Πρὸ τοῦ Ἄρβείου ἐπεκράτου αἱ πλῆον συγκεχυμένα καὶ ἀντιφατικὰ δόξαι ὡς πρὸς τὰς ἐνεργείας τοῦ αἵματος. Οἱ μὲν ἐφρόνουσι ὅτι ἐκινεῖτο ἀπὸ τοὺς πνεύμονας εἰς τὴν καρδίαν διὰ τινῶν ἀρωσολήνων, καὶ ὅτι συνμιγνύετο μὲ τὸν ἄρα· οἱ δὲ ὅτι ἐστράγγιζε διὰ λεπτοτάτων πόρων. Ἄλλ' ὁ Ἄρβειος ἔκαμε προσεκτικὴν παρατήρησιν καὶ εἰς ζῶντας καὶ εἰς νεκρούς, καὶ συνήγαγε τὰς δοξασίας αὐτοῦ ἀπὸ πάμπολλα, πολυειδῆ περιστατικά. Εἴρηκεν ὅτι ἡ καρδία ἔχει περιόδους ἐνεργείας καὶ ἀναπαύσεως, ἀλλ' ὅτι εἰς θερμοαίματα ζῶα αἱ κινήσεις αὐτῆς εἶναι τόσον ταχεῖαι, ὥστε δὲν ἐμπίπτουν νὰ διακριθῶσι τὰ διάφορα τῶν βήματα. Εἰς ψυχροαίματα ζῶα εἶναι βραδύτεραι. Ἡ καρδία ὑψοῦται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνεργείας τῆς, καὶ τὸ ὄξύκρον στρέφει ἔμπροσθεν. Συστέλλεται δὲ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς πλευράς. Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ, δυσκολώτερα παρὰ νὰ ἐξηγηθῶσιν εἰς τοὺς ἀκμήτους τῆς ἰατρικῆς, ἔκαμαν αὐτὸν νὰ διαδώσῃ τὴν γνώμην, ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀκαταπαύστως.

Ἡ γνώμη αὕτη ταχέως διήγειρε τὴν προσοχὴν τῶν ἀνατόμων εἰς πᾶν μέρος τῆς Ευρώπης. Ὁ Πριεμύσιος, Παρισανός, Ριολάριος, καὶ ἄλλοι ἀνατόμοι, σφοδρῶς ἠναντιώθησαν. Εἰς τινὰς μὲν τούτων ἀπήντησεν, ἄλλους δ' ἀφῆκε χωρὶς ἀπόκρισιν, ἐξ ἀηδίας πρὸς τὸ βίαιον καὶ ὑβριστικὸν τοῦ τρόπου των. Καθ' ἕλον τὸ διάστημα τῆς φιλονεικίας διῆγε μὲ τὴν ευγένειαν ἀνδρὸς γνωρίζοντος ὅτι εἶχε τὸ δίκαιον· καὶ βαθμηδὸν ἔλαβε τὴν ευχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τοὺς παλαιούς ἐχθρούς του, στρέφοντας ἕνα ἕνα, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐναγκαλιζομένους. Ἀφοῦ δὲ κατ' ὀλίγον ὡμολογήθη ὅτι ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἦτον ἡ ἀληθὴς θεωρία, οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐζήτησαν νὰ τὸν ἀποστερήσωσι τῆς τιμῆς, λέγοντες ὅτι πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἀνακαλυφθῆναι. Τινὲς ἔλεγαν, ὅτι εἶχεν ἀνακαλυφθῆναι ὑπὸ τοῦ ἐκ Βενετίας πατρὸς Παύλου· ἄλλοι τὴν ἀπέδιδαν εἰς ἰατρὸν τινα Ἰσπανὸν, τὸν Σέρβετον, ὅστις μετέπειτα ἐκάη εἰς τὴν Ρενεβίαν ὡς αἰρετικὸς· ἄλλοι δὲ πάλιν ἀνέβαιναν ἕως τοὺς χρόνους τοῦ Ἰπποκράτους, διὰ νὰ εἴρωσι τὸν ἀνακαλύψαντα. Ἀλλὰ πᾶν ἐφεξῆς ἔτος, καὶ πᾶσα ἐφεξῆς πρόοδος εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἀπεδείκνυε σαφέστερα τοῦ Ἄρβείου τὸ δίκαιωμα νὰ θεωρῆται ὡς ὁ ἀληθὴς ἀνακαλύψας τὴν τοῦ αἵματος κυκλοφορίαν.

Ὁ Ἄρβειος διωρίσθη Ἐκτακτὸς Ἰατρός τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ πρώτου, τὸ δὲ 1632 Τακτικὸς Ἰατρός τοῦ βασιλέως Καρόλου, ὅστις μεγάλως αὐτὸν ὑπελήπιστο, καὶ τὸν ἐχορήγει ζῶα, εἰς τὰ ὅποια νὰ κάμνῃ παρατηρήσεις, ἀρμοδίας νὰ προάγῃ τὰς λοιπὰς ἐρεῖνας του. Κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, προσεκαλλήθη εἰς τὴν αὐλικὴν φατρίαν, καὶ συνωδοπόρει μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὅτε δὲ πρὸς ὀλίγον ἐστάθησαν εἰς τὴν Ὁξονίαν, ἔλαβε παρὰ τοῦ μονάρχου θέσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ἀφαιρεθεῖσαν ἀπὸ ἀντιπολιτευόμενον κα-

θηγητήν· ἀλλ' ἀφοῦ ἡ Ὄξονία παρεδόθη εἰς τοὺς συγ-
κλητικούς, ἐπανελάβε τὴν ἔδραν αὐτοῦ ὁ ἀποβληθεὶς,
καὶ ὁ Ἄρβειος ἀπεσύρθη εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Λονδίνου.

Ἐξέδωκεν ἔπειτα ἀνατομικά τινα καὶ φυσιολογικά
συγγράμματα, τὰ ὁποῖα μεγάλως ἠξήσαν τὴν ὑπόλη-
ψιν αὐτοῦ, ἥδη ἀρχομένην ἱκανῶς νὰ ἐκλάμπη διὰ τὰς
περὶ τὴν κυκλοφορίαν ἐρεῦνας του. Ἀλλὰ πολὺ τοῦ
ἐβράδυνε τοὺς κόπους ἡ γενομένη ἀπὸ ἐχθραὺς πολι-
τικούς, ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως,
ἀρπαγὴ καὶ ἀφανισμὸς τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ μουσείου.

Τὸ 1652 οἱ ἐκ τοῦ συλλόγου τῶν ἰατρῶν συναδελφοί
του ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μικρὸν ἄγαλμα, ἀντὶ
τοῦ ὁποῖου ὠκοδόμησεν ἐκεῖνος βιβλιοθήκην καὶ μου-
σεῖον διὰ τὸν σύλλογον. Ὅσον προΐβαιεν εἰς τὴν
ἡλικίαν, ἐπάσχειν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπὸ τῶν το-
σάγραν, καὶ τοσοῦτον ἐθλίβεν αὐτὸν τὸ πάθος τοῦτο,
ὥστε λέγεται ὅτι ἐσύντεμε τὴν ζωὴν μὲ ὀσίν ὀπίου.
Ἀπέθανε δὲ τὴν τρίτην τοῦ Ἰουνίου, 1657, ὀγδοηκον-
ταύτης, τῶν μὲν συγχρόνων αὐτοῦ χαίρων τὴν ὑπόλη-
ψιν καὶ τὸ σέβας, τῶν δὲ μεταγενεστέρων ἐξασφαλίσας
τὸν θάυμισμόν.

Ἐνταῦθα ἐμποροῦμεν συντόμως τὴν κυκλοφορίαν τοῦ
αἵματος νὰ περιγράψωμεν, — τὸ μέγα πρόβλημα, τὸ τὴν
προσοχὴν τοῦ Ἄρβείου ἀπασχολῆσαν.

Ἡ πρωτίστη μηχανὴ, διὰ τῆς ὁποίας βάλλεται εἰς
κυκλοφορίαν τὸ αἷμα, εἶναι ἡ καρδία· μετακομίζεται δὲ
αὐτὸ εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος διὰ σωλήνων ἢ ἀγω-
γῶν, οἵτινες γίνονται μικρότεροι ἢ λεπτότεροι, καθόσον
ὑποδιαίρουται εἰς κλάδους πρὸς τὰ ἄκρα τοῦ συστή-
ματος. Ποία μὲν εἶναι ἡ πρώτη δύναμις, ἡ τὸ αἷμα
κινουσα, εἶναι ζήτημα μυστηριώδες· ἀλλ' ἀφοῦ ἡ κίνη-
σις ἀπαξ ἀρχίσῃ, προβαίνει τακτικώτατα. Διὰ τῶν
φλεβῶν φέρεται τὸ αἷμα πανταχόθεν τοῦ σώματος εἰς
τὸ δεξιὸν ὠτίον τῆς καρδίας, ὅθεν βιάζεται εἰς ἄλλο
μέρος τῆς καρδίας, καλούμενον τὸ δεξιὸν γαστρίδιον.
Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης μεταφέρεται δι' ἀρτηρίας εἰς
τοὺς πνεύμονας, ὅπου καθαρίζεται διὰ τῆς ἐνεργείας
τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, τὸν ὁποῖον ἐμπνίομεν εἰς τοὺς
πνεύμονας, καὶ καθίσταται ἀρμόδιον νὰ ἐκπληροῖ πάλιν
τὰ χρέη του. Ἀπὸ τοὺς πνεύμονας μεταβαίνει ἔπειτα
εἰς τὸ ἀριστερὸν ὠτίον τῆς καρδίας· ἐντεῦθεν εἰς τὸ
δεξιὸν γαστρίδιον, ὅθεν πάλιν ἀποστέλλεται νὰ κάμῃ
τὴν περίοδον αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ σύστημα.* (*Ἴδε καὶ
Ἀποθήκης Τόμ. Α'. Σελ. 138, καὶ Τόμ. Β'. Σελ. 46.)

Τοιοιουτρόπως ἐκτελεῖται ἡ θαυμάσιος αὕτη ἐργα-
σία! Τὸ αἷμα διαρρίον τρέφει ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώμα-
τος, καὶ συνάγει τὰς εἰς τὸν ὄρομον αὐτοῦ ἀπαντωμέ-
νας ἀκαθαρσίας. Ὅσον δὲ ἀληθεύει τοῦτο, ὥστε,
ὁπόταν ἐπανελάθῃ τὸ αἷμα εἰς τὴν καρδίαν, ἔχει χρῶμα
διόλου πορφυρῶν, γενόμενον τοιοῦτον ἀπὸ τὰς συναγο-
μένας κατὰ τὴν περίοδον αὐτοῦ οὐσίας, μάλιστα δὲ τὸν
ἀνδρακα. Ὅταν τὸ αἷμα ἐγγίξῃ τὸν εἰς τοὺς πνεύμο-
νας ἀέρα, τὸ ὀξυγόνον τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ ἀφαιρεῖ τὰς
ἀκαθαρσίας, καὶ ἐπαναστέλλει αὐτὸ εἰς τὴν καρδίαν
μὲ τὸ σύνθηδες ἐρυθρὸν χρῶμά του.

Λέγεται ὅτι πᾶσα τῆς καρδίας κοιλότης περιέχει
ἀπὸ δύο ἕως τρεῖς ουγγίας αἵματος, — ὅτι συστέλλεται
ἡ καρδία τέσσαρας χιλιάδας φορές τὴν ἕραν, — καὶ
ὅτι, κατὰ συνέπειαν, καθ' ἕραν διαπερνᾷ τὴν καρδίαν
ὀκτὼ χιλιάδων ουγγιῶν αἷμα, ἢ σχεδὸν 260 ὀκάδων.
Ὀλόκληρος ἡ ποσότης τοῦ αἵματος εἰς τέλειον ἄνδρα
λογαριάζεται περὶ τὰς δέκα ἢ δώδεκα ὀκάδας· ὥστε
ποσότης αἵματος, ἰσοβαρῆς μὲ ὀλόκληρον τὸν εἰς τὸ
σῶμα ὄγκον, πρέπει νὰ περνᾷ διὰ τοῦ σώματος εἰκοσιᾷ
φοράς καθ' ἕραν.

Εἰς ἄτομα διάφορα, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἄτομον κατὰ
διαφόρους ἐποχάς, διαφέρει μεγάλως ἡ δύναμις τῶν τῆς
καρδίας κινήσεων, καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν αἱματηφόρων ἀγ-
γείων. Εἰς ψυχρὰς κράσεως ἀνθρώπους ἡ κυκλοφορία
γίνεται βραδέως· εἰς δὲ τοὺς θερμῆς κράσεως, ταχύτε-
ρον. Ὅταν ἡ ἐλπίς ζωογονῆ, ἢ ἡ εὐδαιμονία ἐνθαρ-
ρύνῃ τὸ πνεῦμα, τότε ὁ ζωτικὸς ῥοῦς τρέχει μ' ἐλευθε-
ρίαν καὶ ταχύτητα· ἀλλ' ἡ θλίψις ἢ ἡ δυστυχία βρα-
δύνει αὐτόν. Εἰς τοὺς νέους ὁ σφυγμὸς εἶναι συχνός·
εἰς τοὺς μεσοκαιρίτας σταθερός· εἰς δὲ τοὺς γέροντας,
ἀσθενής.

Δὲν ὑπάρχει μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, οὐδὲ
τὸ πλεον ἀπομεμακρυσμένον τῆς καρδίας, τὸ ὁποῖον θα-
ψιλῶς νὰ μὴν ἀναπληροῦται ἀπὸ αἷμα· περὶ δὲ τῆς λε-
πτότητος τῶν ἀγγείων, ὅσα διακομίζουσι τὸ αἷμα τοῦτο,
ἐμποροῦμεν νὰ λάβωμεν ἰδίαν τινὰ ἐκ τοῦ ὅτι καὶ τῆς
λεπτοτάτης βελόνης ἢ κέντησις ἐξάγει αἷμα! Δὲν πρέ-
πει νὰ φανταζώμεθα ὅτι θήκη αἵματος κατέχει τὸ μέ-
σον τοῦ δακτύλου, ἢ τοῦ βραχίονος, ἢ ἄλλου τινὸς μέ-
ρους τοῦ σώματος, μόνον ἐπειδὴ καὶ νύξις ἐλαφρὰ ἐξαι-
ματόνει. Ὅχι· ὅπου καὶ ἂν κεντήσωμεν τὸ δέρμα, δια-
περνῶμεν ἀγγεῖα λεπτότητος ἀπιστεύτου, πλήρη δ' αἵ-
ματος. Ἐλογαρίασέ τις ἀπὸ παρατηρήσεις μικροσκο-
πικὰς, ὅτι ἕκαστον τετραγωνικὸν δάκτυλον τοῦ ἀνθρω-
πίνου σώματος διαπερνῶσι τουλάχιστον χίλια διάφορα
καὶ χωριστὰ ἀγγεῖδια! Ὅπόση πρέπει νὰ ἦναι ἡ λε-
πτότης τῶν ἀξιοθαυμάστων τούτων ἀγωγῶν! Προβαί-
νον δὲ τὸ αἷμα διὰ τῶν λεπτῶν τούτων διωρύγων, ἐνα-
ποθεῖται ὕλην συμβάλλουσαν εἰς τῶν διαφόρων μερῶν
τὴν ἀξίησιν. Τὸ αἷμα εἶναι τὸ μέγα ταμεῖον, ὅθεν
σχηματίζονται βαθμηδὸν ὅλα τὰ στερεὰ μέρη τοῦ ἀν-
θρωπίνου συστήματος. Ὅπου ὅστοῦν χρειάζεται, ἐνα-
ποθεῖται οὐσίαν τινὰ, προσφυῆ νὰ παράξῃ ὅστοῦν· ὅπου
μῦς ἀπαιτεῖται, ἐκεῖ ἀφίνεται εἶδος τι σαρκώδους ἰνός.

Πόσον ἀσήμαντα καταντῶσι τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου,
παραβαλλόμενα μὲ τὸν ἐξάριτον μηχανισμόν, διὰ τοῦ
ὁποῖου ἐνεργεῖται ἡ τοῦ αἵματος κυκλοφορία! Οὐδὲν
περιττόν — οὐδὲν ἐλλειπές — πᾶν ὄργανον, καὶ πᾶν μέ-
ρος παντὸς ὄργανου, ἔχον τὸ ἴδιον αὐτοῦ καὶ προσδιω-
ρισμένον ὑπόργημα, καὶ ὅλα μὲ ἀρμονίαν συνεργοῦντα
εἰς παραγωγὴν ἐνὸς κοινοῦ τέλους! Ἴδαν τοῦτο ἦναι
μέγα καὶ θαυμάσιον, ἢ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας ταύ-
της ὠφελεῖ, καὶ πρέπει ἀναγκαίως τὰ μέγιστα νὰ ὠφελῇ,
τὸν ἀνθρώπον· ὅθεν καὶ οφείλουσαν χάριτας ἀπέριονε οἱ
μεταγενέστεροι εἰς τὸν ἰατρὸν Γυλιέλμον Ἄρβειον.

ΡΥΝΙΕΤΙΟΣ ΣΙΓΓΗΣ.

Συνίχεια καὶ Τίλος ἀπὸ Σελ. 145.

Ο ΡΥΝΙΕΤΙΟΣ ΣΙΓΓΗΣ ἔχει πολλὰς κλίσεις δαπανηρὰς, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ μία μόνη, ἂν ἐθεραπεύετο, ἤθελεν ἀφανίσαι ὅποιονδήποτε, ἐκτὸς πλουσιωτάτου ἀνδρός. Δίδεται παραπολὺ εἰς τὸ κυνήγιον· ὑπεραγαπᾷ δὲ καὶ τὰς πολυτίμους πέτρας καὶ τοὺς εὐμόρφους ἵππους. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἔμαθεν ὅτι εὕρισκετο ἵππος ὠραιότατος εἰς γειτονικὴν τινα ἐπαρχίαν, εἰς μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Καβούλ ἐτι ἀνυπότακτον εἰς ἑαυτόν. Ἀπεφάσισε ν' ἀποκτήσῃ τὸν ἵππον, καὶ ἀμέσως ἔστειλε κατασκόπους νὰ βεβαιωθῶσι περὶ τῆς υπάρξεως αὐτοῦ, καὶ τοῦ μέρους ὅπου εὕρισκετο. Ἀφοῦ ταῦτα ἐξηκριβώθησαν, ἐστάλη μυριάς ἀνδρῶν διὰ ν' ἀρπάσῃ τὸ ζῶον· διεπέρασαν ἐπαρχίας πολλὰς, ἐδαπάνησαν πολὺ ἀργύριον, ἐμβῆκαν μαχόμενοι εἰς τὸ ἵπποστάσιον, καὶ δὲν ἔπαυσαν ἕως οὗ ἐκυρίευσαν τὸ ποδούμενον.

Ὁμοιότροπως ἀπέκτησε καὶ τὸν ὠραιότατον ἴσως ἀδάμαντα τοῦ κόσμου. Μικρὸς τις βασιλεὺς πλησιόχωρος ἐλέγετο κτήτωρ ἀδάμαντος, εἰς τὸν Μέγαν Μογόλον ποτὲ ἀνήκοντος, μεγαλητέρου δὲ καὶ καθαρωτέρου ὄλων τῶν ἐγνωσμένων. Τοῦτον ὁ Ῥυνιέτιος Σίγγης ἐπιθυμήσας, προσεκάλεσε φιλικῶς τὸν ἡγεμόνα εἰς τὴν αὐλήν του· ἐλθόντα ἐκράτησεν αὐτόν, καὶ τοῦ ἀπήτησε τὸν ἀδάμαντα. Ὁ βασιλεὺς ἐπροσποιήθη μὲν ἀντίστασιν· ἀλλὰ μετὰ πολλὰς τέχνας παρέδωκε τὸ ζητούμενον. Ὑπερευχαριστήθη ὁ ἄρπαξ τύραννος, καὶ μετ' ὀλίγον ἔφερε λιθουργόν, νὰ δέσῃ τὴν πολυτίμον πέτραν· ἀλλὰ πόσον ἐκπεπληγμένος καὶ μανιώδης ἀπέμεινε, μαθὼν ὅτι ὁ νομιζόμενος οὗτος ἀδάμας ἦτο μόνον χρυστάλλου κομμάτιον! εὐθὺς διώρισε νὰ περικυκλωθῇ τὸ παλάτιον τοῦ ἡγεμόνος· οἱ στρατιῶται διήρπασαν αὐτὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Διὰ πολὺν καιρὸν ἦτο πάντη ματαία ἢ ἐρευνά των· τέλος, θεράπων τις, τὸ μυστικὸν τοῦ κυρίου αὐτοῦ πωλήσας, ἔδειξε τὸν ἀδάμαντα εἰς τὸ μέσον τῆς στάκτης κεκρυμμένον. Ἐκτοτε ὁ Ῥυνιέτιος Σίγγης φορεῖ αὐτόν, δεδεμένον ἐπὶ χρυσοῦ ψελλίου, ὡς νίκης τρόπαιον. Εἰς ἐπισήμους ἡμέρας ἔχει περίξ τῆς κεφαλῆς κορωνίδα ἐκ πολλῶν ἄλλων ἀδαμάντων ἐκτάκτου μεγέθους καὶ ὠραιότητος. Λέγεται ὅτι αὐτοῦ οἱ πολυτίμοι λίθοι εἶναι ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας ὄλους οἱ ἀκριβώτεροι καὶ ὠραιότεροι· καὶ τὰ πλούτη δὲ καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ παλατίου του, ἢ λαμπρότης τῶν ὁδοιπορικῶν αὐτοῦ σκευῶν καὶ ὄλων τῶν ἐπίπλων του, πιθανὸν νὰ ὑπερβαίνωσι πᾶν ὅ,τι περὶ Ἀσιανῶν ἡγεμόνων ἀκούομεν.

Ὁ Ῥυνιέτιος Σίγγης δὲν ἐξεύρει κανὴ νὰ ἀναγνώσῃ, οὐδ' αὐτὸς, οὐδ' οἱ υἱοὶ του. Μ' ὄλον τοῦτο, εἶναι ὁ ἀρχιδικαστὴς τοῦ βασιλείου, καὶ, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ στρατηγοῦ Ἀλλάρδ, κρίνει καὶ δικαίως καὶ ταχέως. Τὸ πολίτευμα εἶναι οὕτω πως διοργανισμένον· ἐκάστη κώμη ἔχει ἄρχοντα ἢ δικαστὴν, ἀποφασίζοντα περὶ τῶν μικροτέρων ζητημάτων· ὑποδέσεις ἀξιολογώτεραι θεω-

11* γ'.

ροῦνται ὑπὸ κριτοῦ, ἢ δικαιοδοσία τοῦ ὁποίου εἶναι μᾶλλον τῆς τοῦ πρώτου ἐκτεταμένη. Ὁ ἀνώτερος τούτων ἀξιωματικὸς ὑπάρχει ὁ βασιλεὺς αὐτὸς, τὸν ὁποῖον εὐκόλως πλησιάζει ὅποιοςδήποτε, καὶ πᾶς ὁ θέλων δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἐνώπιόν του. Εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀνακτορίου τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος στέκουν φύλακες, ἀναγγέλλοντες τοὺς ἐρχομένους. Ἐὰν ὁ βασιλεὺς δὲν ἐμπορῇ νὰ τοὺς δεχθῇ, λέγει, 'Ἐλθετε αὔριον.' Τέκνον ἀνέστιον, ἢ ἀνθρωπος χωρὶς πόρον ζωῆς, δύναται νὰ προτείνῃ τὸ ζήτημά του εἰς τὸν βασιλέα, καὶ πάντοτε ἀπολαμβάνει τὸ ποδούμενον, εἰάν φανῇ ἄξιος τῆς βασιλικῆς μεγαλοδωρίας. Τοὺς διαφορομένους συμβιβάζει γενικῶς μὲ συνέσειν καὶ ἀγχινοίαν θαυμαστήν, καὶ σπανίως ἀπατάται εἰς τὰς κρίσεις του.

Κατὰ τοὺς ἐπιτοπίους νόμους ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου δὲν ἐπιβάλλεται ποτέ. Ἐνίοτε κόπτουσι τὴν ῥίνα ἢ τὰ ὠτα τοῦ ἐγκληματίου, ἀλλ' οὐδέποτε τὴν κεφαλὴν. Συμβαίνει προσέτι νὰ κόπτωσι τὰς χεῖρας τοῦ κακούργου. Εἰς περιστάσεις σπουδαίας, καὶ ὅποτε ὁ ἐνοχος ἔπραξεν ἐκ νέου τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἤδη ἄπαξ ἐπαυδέθη, διακόπτεται ὁ τένων τοῦ Ἀχιλλέως.* Ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἶδεν ἄθλιον τινα, ὅστις κατεδικάσθη εἰς τὴν ποινὴν ταύτην. Ἦτο ληστής, τοῦ ὁποίου εἶχαν ἤδη ἀποκοπῆν αἱ χεῖρες. Πλὴν καὶ οὕτω κεκολοβωμένος, ἐξηκολούθει ὄχι ὀλιγώτερον νὰ θεραπεύῃ κλίσιν, ἀκαταμάχητον ἐντὸς αὐτοῦ. Εἰς τὴν δεξιάν του λόγχη ἦτο στερεὰ δεδεμένη, ὁ δὲ χαλινὸς τοῦ ἵππου εἰς τὴν ἀριστεράν· οὕτω περιεφέρετο εἰς τὰς λεωφόρους, ληστεύων σχεδὸν τόσον ἐπιτυχῶς, ὅσον ἀρχήτερα. Συνελήφθη τέλος, καὶ φερθεὶς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐτιμωρήθη κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον. Κεκολοβωμένος νῦν διπλασίως, ἠναγκάσθη νὰ εὐχαριστηθῇ μὲ τὴν ἐτήσιον σύνταξιν, τὴν ὁποίαν χαρίζει ὁ Ῥυνιέτιος Σίγγης εἰς ὄλους τοὺς δυστυχεῖς, ὅσους ἢ δικαιοσύνη κατέστησεν ἀνικάνους νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς ζωὴν ἐκτὸς ἀπὸ ἄλλων ἰδρωτᾶς.

Ὁ Ῥυνιέτιος Σίγγης δὲν κατήργησε τὴν φοβερὰν συνήθειαν τοῦ νὰ καίωνται αἱ γυναῖκες μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἰδίων των ἀνδρῶν. Ὁ Ῥυνιέτιος Σίγγης εἶναι θάρραλεστότατος· ἀλλὰ δὲν ἔχει θάρρος ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν φρικώδη ταύτην τῶν ὑπηκόων του δεισιδαιμονίαν. Εἰς τὴν Λαχωρίαν καίονται αἱ γυναῖκες εἰς τὰς ἐπικηδεῖους πυρὰς τῶν ἰδίων συζύγων, ὡς ἦτον ἡ συνήθεια καθ' ὅλην τὴν Ἰνδίαν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἕως οὗ κατηργήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, πρὸς δόξαν αὐτῶν αἰδίων. Εἰς τὴν Λαχωρίαν αἱ γυναῖκες φιλοτιμοῦνται νὰ θυσιάζωνται ταιουτοτρόπως.

Ματαίως ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἐζήτησε νὰ καταργήσῃ τὴν συνήθειαν ταύτην. Ἀκούσας μίαν τῶν ἡμερῶν ὅτι ἡ χήρα ἐνὸς τῶν ἀξιωματικῶν αὐτοῦ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ καῖ ὁμοῦ μὲ τὸ λείψανον τοῦ ἀνδρός της, ἐκά-

* Τὸ νεῖρον, τὸ ὁποῖον συνδέει τὴν πτέρναν τοῦ ποδὸς μὲ τὴν κνήμην.

λεσεν αὐτήν, κ' ἐπροσπάθησε νὰ τῆς κλονήσῃ τὴν ἀπόφασιν· ἀλλ' εἰς μάτην. Ἐφοβέρισεν ἀκολούθως ν' ἀντισταθῇ μ' ἐνοπλον δύναμιν εἰς τὴν πονηρὰν ταύτην καὶ ἀνόητον αὐτοκτονίαν. Τὴν ἐπαύριον ὁμοῦς συνηθροίσθησαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πάντες συνάμα οἱ ἀξιωματικοὶ του, καὶ παρέστησαν εἰς αὐτὸν μὲ σταθερότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ πολὺ σέβας, ὅτι καθ' ὅλα τὰ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἀναφερόμενα ἦσαν ἔτοιμοι νὰ τὸν ὑπακούωσιν· ἀλλ' ὅτι δὲν ἤθελαν ποτὲ δεχθῆν παρ' αὐτοῦ νόμον καὶ ἀπόφασιν εἰς πρᾶγμα τὴν συνείδησιν καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀφορῶν. Εἰς τοῦτο φυσικὰ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀντισταθῇ, καὶ ἡ χήρα ἐκάη.

Ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ παρευρέθη εἰς μίαν τῶν ἀπανθρώπων τούτων ὀλοκαυτώσεων. Τὸ θῦμα ἦτο νέα καὶ ὠραία γυνή. Ἐπλησίασε δὲ εἰς τὴν πυρὰν, ἀτάραχος τὸ φαινόμενον· ἀλλ' ἡ πρόσοψις αὐτῆς ἐδείκνυεν ὅτι ἐσωτερικῶς ὑπῆρχεν ἀγὼν μεταξὺ τοῦ νομιζομένου καθήκοντος καὶ τοῦ φυσικοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοζωίας. Ὁμίλησεν ὀλίγα λόγια, τὰ ὅποια προθύμως ἠκροάσθησαν οἱ περισσώτεροι, καὶ ὑπεδέχθησαν ὡς χρησμούς ἀλανθαστούς, ὡς τὰ τελευταῖα ἔπη τῆς μάρτυρος! Ἦτο δὲ λαμπρῶς ἐνδεδυμένη, καὶ κατεσκευασμένη ἀπὸ λίθους τιμαλφεῖς. Ἀναβάσα εἰς τὴν πυρὰν, ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτῆς ἀναμέσον εἰς τὰς περιχαρεῖς κραυγὰς τῶν βοηθῶν, καὶ τὸν θόρυβον τρανοφώνων μουσικῶν ὀργάνων· ἀλλ' ἐν ἀπὸ τὰ τῆς πυρᾶς ξύλα, τυχὸν ὑψηλότερα τῶν ἄλλων, ἠνώχλει αὐτήν· ἐσηκώθη λοιπὸν, ἀφήρησε τὸν ἐπεστρωμένον τάπητα, ἔβαλε τὸ ξύλον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐξετάθη ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Στοῖβα ξύλων, τεθεῖσα ἐπάνω τῆς δυστυχούς, καὶ ἀπὸ ἐλαιὸν περιχυθεῖσα, ἀνεφλέχθη. Ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἐθεώρει τὸ φρικῶδες τοῦτο καὶ παράδοξον θέαμα ἐκ τῶν νώτων τοῦ ἰδίου του ἐλέφαντος. Ἴδε τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα νὰ χαθῇ, χωρὶς οὔτε γρὺν νὰ τῆς φύγῃ. Οἱ θεαταὶ ἐφαίνοντο ὑπερευχαριστημένοι.

Ἄλλο δεισιδαίμονος σεβασμοῦ ἀντικείμενον εἰς τὴν χώραν ταύτην εἶναι οἱ Φακίραι· οἵτινες, μὲ σκοπὸν νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ ζωῆς παρακλητικὸν τάχα στάσιμον, δένουσι τοὺς βραχίονας εἰς τοὺς κλάδους δένδρου, καὶ μένουσιν ἐξ ἡμέρας εἰς τοιαύτην θέσιν, ἕως οὗ τόσοσιν σκληρύνονται καὶ ξηραίνονται οἱ μῦες, ὥστε δὲν ἐμποροῦν πλέον νὰ καταβιβιάσωσιν τοὺς βραχίονας. Οἱ τοιοῦτοι λογιζοῦνται ἅγιοι, τιμῶνται δὲ καὶ τρέφονται ὑπὸ πάντων, ὥστε δὲν ἀργοῦν νὰ παχύνωσι. Τινὲς τῶν Φακιρῶν διαφυλάττουσιν τὴν χρῆσιν τῶν βραχιόνων, καὶ περιφέρουσι μεθ' ἑαυτῶν ὄπλον τι, διὰ τοῦ ὁποίου γυμνοῦν τοὺς ὀδοιπόρους. Ὁ Γάλλος περιηγητὴς Jacquemont (πολλὰς τῶν διηγήσεων τοῦ ὁποίου ἐπεβεβαίωσεν ὁ Ἀλλάρδ), πικρῶς παραπονεῖται περὶ τῶν Φακιρῶν τούτων, ὑπὸ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἐληστεύθη.

Παραδοξότατον εἶναι ὅτι ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἔκαμε τὸ στρατεύμα τῆς Λαχωρίας σχεδὸν διόλου Γαλλικόν. Ἡ στολή, τὰ ὄπλα, αἱ στρατιωτικαὶ σχολαὶ, ἀκόμη δὲ

καὶ ἡ σημαία του, εἶναι σχεδὸν κατ' ἀκρίβειαν τὰ τῆς Γαλλίας ἐπὶ Ναπολέοντος. Ἔως καὶ οἱ προστακτικοὶ λόγοι δίδονται Γαλλιστί.*

Πᾶς νεοσύλληκτος ἐμβαίνει ἐλευθέρως καὶ αὐτοθελήτως εἰς τὸ στρατεύμα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ λαὸς εἶναι φιλοπόλεμος, καὶ τὸ στρατιωτικὸν ὑπόργημα τὸ κάλλιστον ἀπάντων, οἱ νεοσύλληκτοι πλεονάζουν. Εἰς ἄλλο τι δὲν δυσκολεύονται οἱ στρατολογοῦντες ἀξιωματικοὶ, εἰμὴ ποτὲ καὶ πῶς ν' ἀποβάλλωσι τὰς εἰς αὐτοὺς γινόμενας πολυαρίθμους προσφοράς· ὥστε, ὁπόταν ὁ βασιλεὺς τῆς Λαχωρίας ἐπιθυμῇ ν' αὐξήσῃ τὸν στρατὸν, ἔχει μόνον, ἐμποροῦμεν σχεδὸν νὰ εἴπωμεν, νὰ κροτήσῃ τὰς χεῖρας, ἢ νὰ κτυπήσῃ τὸν πόδα καταγῆς, καὶ ἰδοὺ τάγματα ἔτοιμα ἐξέρχονται εἰς τὸ στάδιον τῆς μάχης.

Τὸ σύστημα τῆς τροφοδοτήσεως τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀπλοῦστατον· ἡ κυβέρνησις οὐδόλως ἐνέχεται. Οἱ στρατιῶται λαμβάνουν μισθὸν προσδιωρισμένον κατὰ μῆνα, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχουν νὰ προβλέπωσι καὶ τροφήν δι' ἑαυτοὺς, καὶ προνομήν διὰ τοὺς ἵππους των. Ὅταν στρατεύωνται, ἀκολουθεῖ αὐτοὺς συνοδία πραγματευτῶν καὶ μεταπρατῶν παντὸς εἶδους, οἵτινες ὀδοιποροῦν μὲ ἰδίαν των δαπάνην, καὶ πωλοῦν διὰ ἰδίον αὐτῶν λογαριασμόν, μηδόλως ὄντες ὑπεύθυνοι εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ στρατεύματος· οὔτοι ὁμοῦς ὀφείλουσιν νὰ διατηρῶσι τάξιν εἰς τὰς ἐμπορικὰς ταύτας συνοδίας. Οἱ ἐφιπποὶ στρατιῶται ἔχουν θεράποντας ὁμοίως ἐφιππούς, οἵτινες προβλέπουσιν τὴν τροφήν τῶν ζώων. Ἀξιοθαύμαστον εἶναι, λέγει ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ, νὰ βλέπη τις μὲ πόσῃν εὐκολίαν εἰς ὀλίγων ὥρων διάστημα εὐρίσκειται προβλεπόμενος ἀπ' ὅλα τὰναγκαῖα στρατὸς φθάνων εἰς χώραν, παντὸς πόρου ἐνδεῆ, καὶ ὅπου δι' ἔλλειψιν ζωοτροφῶν φαίνεται ὅτι ἔπρεπε νὰ χαθῇ πᾶν ὄν ἀνθρώπινον· τοῦτο δὲ ἱκανοποίησε τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως τῆς Λαχωρίας νὰ ἐπιχειρήσωσι τοιαύτας δυσκόλους ἐκστρατείας, καὶ νὰ ὀδεύσωσιν εἰς χώρας σχεδὸν πάντῃ ἀγνώστους εἰς τὸν γεωγράφον, χωρὶς ποτὲ νὰ δοκιμάσωσι τὰς ὑστερήσεις ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἀλαχοῦ τόσοσιν ὀλοτελῶς ἀφανίζουσιν τὴν στρατιωτικὴν εὐταξίαν.

Ἡ μόνη οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς στολῆς τῶν στρατευμάτων τοῦ Ῥυισειτίου Σίγγου καὶ τῆς τῶν Γαλλικῶν εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι φοροῦν ἀκόμη τὸν κεφαλοδέτην, τὰς μακρὰς αὐτῶν τρίχας ἔχοντες μετ' αὐτοῦ συμπεπλεγμένας. Οἱ ἄνδρες σεμνύνονται διὰ τὴν κόμην των, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς δεῖγμα ῥώμης καὶ δυνάμεως. Σέβονται δὲ πολὺ καὶ τὴν γενειάδα· χωρὶς αὐτὴν δὲν

* Ὁ Jacquemont ἐπισκέφη τὸν στρατηγὸν Ἀλλάρδ εἰς τὴν Λαχωρίαν. Οὗτος ἱφιλοξένησε τὸν περιηγητὴν πολυτιμώτατα. Ἐξαιρέτως ἀναφέρει ὁ Jacquemont ὀπόσῃν ἐκπλήξιν καὶ χαρὰν μίαν τῶν ἡμερῶν ἰδοκίμασεν, ἐνῶ συνεγευμάτιζε μετὰ τοῦ ξινοδόχου του, ἰδὼν τάγμα ὡς Γαλλικὸν φαινόμενον, τὸ ὅποιον περιεκύκλωσε τὸ ἀριστήριον αὐτῶν, καὶ ἐξετίλεισε διαφορὰς ἐλιγμούς, Γαλλιστί λαμβάνον τὰς προσταγὰς ὑπὸ τῶν ἐντοπιῶν ἀξιωματικῶν τῆς Λαχωρίας.

λογίζεται τις ἀνὴρ· καὶ τῶν νέων καὶ τῶν γερόντων πρέπει νὰ καταβαίνη ἢ κατάμαυρος ἢ κατάλευκος γενειὰς ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἔχει μακρὸν πύγωνα, τὸν ὁποῖον εἰς Γαλλίαν εὐρισκόμενος ἔστρεφεν ὀπισθεν τῶν ὠτων αὐτοῦ, ἐνῶ ἔτρωγε.

Ἡ μονομαχία ἀγνοεῖται εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Ρυμειετίου Σίγγου· ἔχουν ὁμοῦ οἱ στρατιῶται ἄλλην μέθοδον τοῦ συμβιβάζεσθαι ὄχι ὀλιγώτερον κτηνώδη, τοὺς γρόνθους αὐτῶν.

Μετὰ ὀλιγόμηνον διατριβὴν εἰς Γαλλίαν, ἐξεκίνησεν ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Λαχωρίαν, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὴν σύζυγον, καὶ ἀφήσας τὰ τέκνα νὰ ἀνατραφῶσιν εἰς τὴν πατρίδα του.*

ΠΕΡΙ ΑΣΤΕΙΟΤΗΤΟΣ.

Ὁ Ἀστεῖος, καθὼς ἀκόμη σήμερον τὸν ὀνομάζομεν, εἶχεν εἰς τοὺς παλαιούς κοινότερον ὄνομα τὸν Εὐτράπελον· καὶ τὴν ἀπὸ ἡμᾶς λεγομένην Ἀστεϊότητα ὀνόμαζαν ἐκεῖνοι Εὐτραπελίαν. Τοῦτο σημαίνει καὶ ὑποθέτει Εὐτροπίαν, ἡγοῦν καλοτροπίαν, καλοηθίαν· καθὼς ἡ ἀστεϊότης†, διάθεσιν ψυχῆς ἀνθρώπου, γεννημένου καὶ θραμμένου εἰς Ἀστὺ, ἡγοῦν εἰς πόλιν, ὅπου τὰ ἥθη ὑποθέτονται κομψότερα καὶ ἡμερώτερα παρὰ τῶν χωρικῶν, τῶν γεννημένων δηλαδὴ εἰς τὰ χωρία.

Ἡ διάθεσις αὕτη στέκει εἰς τὸ νὰ λέγη τις κατ' ἄλλων, καὶ ν' ἀκούῃ ἀπ' ἄλλους, σκώμματα καὶ περιπαίσματα εὐφυῆ, ἐκφρασμένα μὲ τοιαύτην χάριν, ὥστε νὰ κινῶσιν εἰς γέλωτα, χωρὶς νὰ λυπῶσιν ἢ νὰ ταρασσῶσιν τὸν ἀκούοντα. Ἡ φυσικὴ αὕτη ἀρετὴ, διὰ νὰ ἦναι ἀληθῶς τοιαύτη, πρέπει, καθὼς καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ, νὰ στέκη εἰς τὴν μεσότητα. Τὰ ἄκρα τῆς εἶναι, καθ' ὑπερβολὴν, ἡ Βωμολοχία, κατ' ἔλλειψιν, ἡ Ἀγροικία. Ὁ βωμολόχος λέγει καὶ ἀκούει τοιαῦτα γελοῖα, ὅποια λυποῦσι πλέον παρὰ εὐφραίνουσι τὸν ἀκούοντα· ἐξεναντίας, ὁ ἀγροικὸς οὔτε λέγει, οὔτε ν' ἀκούσῃ ἀπ' ἄλλους ὑποφέρει τίποτε γελοῖον.

Ὁ βωμολόχος καὶ ὁ ἀγροικὸς ὑποδέτουσιν ἀνθρώπον, ἢ παντάπασιν ἀπαιδευτον, ἢ κακὰ παιδευμένον. Ὁ πρῶτος, μὴν ἔχων ἄλλον σκοπὸν παρὰ νὰ κινήσῃ γέλωτα, ὀλίγον φροντίζει, ἂν τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων θέλει νὰ τὸν κινήσῃ, ἦναι αἰσχρὰ, ἢ τίμια. Ταύτης τῆς τάξεως γίνονται ὅσοι, διὰ ν' ἀπολαύσωσιν ἡδονὰς, ἀξίας, ἢ τιμᾶς, ὑποφέρουν νὰ κολακεύωσιν καὶ αὐτοὺς

* Εἰδήσεις πρόσφατοι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας γνωστοποιοῦν τὸν θάνατον τοῦ Ρυμειετίου Σίγγου· πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἀποβιώσειν καὶ ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ.

† Τὴν αὐτὴν μεταφορὰν ἰφύλαξε καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα. Ἀπὸ τὴν χώραν, τὴν σημαίνουσαν τὸ ἀστὺ, ἢ τὴν πόλιν, ἰσχημάτισε τὸ χωρατὸν ἢ χωράτευμα, (ἀστεϊότητα), τὸ χωρατεῦω (ἀστεϊεύμαι), καὶ τὸ χωρατευτής, ἢ γραικογοιροκοχουδαϊκῶς, χωρατανοτής (ἀστεῖος).

τῶν τοὺς ἐχθρούς· ἀνθρωπίσκοι, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς προμαντεύει μέλλουσαν ἀπώλειαν τῆς δυστυχῶς γεννησάσης αὐτοὺς πατρίδος. Ὁ δεύτερος, κατὰ τοὺς ἐξερχομένους ἀπὸ τοῦ Τροφωνίου τὸ ἄντρον, οὔτ' αὐτὸς γελᾷ, οὔτ' ἄλλους γελῶντας ὑποφέρει, καὶ σπουδάζων ν' ἀποφύγῃ τὸ ἴδιον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως γελαστικόν, μεταβάλλεται εἰς θηρίον ἀπὸ ἀνθρώπον. Εἰς ταύτην τὴν τάξιν καταριθμοῦνται πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀπαιδεύτους, ἢ τοὺς κακοπαιδευμένους, οἱ ὑποκριταί, οἱ ψευδόσεμνοι· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ πατρις δὲν ὠφελεῖται ποτὲ, καὶ πολλάκις βλάπτεται βλάβας μεγάλας. Ταύτης τῆς τάξεως εἶναι καὶ πολλοὶ τίμιοι μὲν ἀνθρωποι, ἀλλ' εἰς τῶν ὁποίων τὴν πλάσιν ἢ φύσιν δὲν ἔβαλεν οὔτε πολὺ οὔτ' ὀλίγον ἄλας. Διὰ νὰ σαφηνίσω μὲ παράδειγμα τὸ λεγόμενον, οἱ βωμολόχοι ὀμοιάζουσι τοὺς Ἡδονικοὺς ὀνομασθέντας φιλοσόφους, καὶ τοὺς ἐκεῖνων χειροτέρους Κυνικοὺς· οἱ ἀγροικοὶ κλίνουσι ὀλιγώτερον ἢ περισσώτερον εἰς τῶν Στωϊκῶν τὴν αἴρεσιν. Μόνος ὁ εὐτράπελος εἶναι μαθητὴς τῆς Σωκρατικῆς φιλοσοφίας, ἥτις ἐπέρασεν εἰς τὸν Πλάτωνα, εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ ἄλλους ὀλίγους τινὰς φρονίμους ἀνδρας. Διότι μόνος αὐτὸς, μαθητευμένος τὴν ὀρθὴν παιδείαν, ἐξεύρει νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ὁποῖαν ἔχει εὐφυῖαν εἰς τὰ ἀστεῖα, καὶ νὰ πατῇ πάντοτε τὴν μέσην ὁδόν. Μακρυσμένος φυσικὰ ἀπὸ τὴν ἀγέλαστον ἀγροικίαν, προσέχει νὰ μὴ πέσῃ μηδ' εἰς τὴν καταγέλαστον βωμολοχίαν.

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη προσοχὴ εἶναι πρᾶγμα τόσον δυσκολώτερον, ὅσον ἡ μεσότης εἰς τὰς ἀρετὰς ὑποδέτεται ὡς γραμμὴ χωρὶς πλάτος, καὶ ὁ πατῶν αὐτὴν παρομοιάζει τὸν σχοινοβάτην. Καθὼς οὗτος, ἐὰν δὲν ἔχη ἔξιν ἀρκετὴν τῆς ἰσορροπίας, κινδυνεύει νὰ κρημισθῇ ἀπὸ τὸ εἰς τὸ ὁποῖον χορεύει σχοινίον, παρόμοια καὶ ὁ εὐτράπελος, διὰ νὰ μὴ κυλισθῇ ἀπὸ τὴν μετριότητα τοῦ γελοίου εἰς τῶν βωμολόχων τὴν αἰσχρὰν γελωτοποιίαν, ἔχει πολλῆς γυμνασίας καὶ μεγάλης προσοχῆς χρεῖαν. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν, διὰ τί εἶναι τόσον σπάνιοι οἱ ἀληθινοὶ ἀστεῖοι, καὶ διὰ τί ἡ γλῶσσα καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν, καὶ εἰς τὴν παρακμὴν αὐτῆς, ἐσύγχυσε πολλάκις καὶ τὰ ὄρια καὶ τὰ ὀνόματα τῆς Εὐτραπελίας καὶ τῆς Βωμολοχίας.*

Τῶν ὀρίων τούτων ἡ διάκρισις κρέμεται ἀπὸ τὴν παιδείαν. Ὅστις εὐτύχησε νὰ λάβῃ παιδείαν ὀρθὴν, καὶ σκώπτων ἄλλους, καὶ γελῶν εἰς τῶν ἄλλων τὰ σκώμματα, φροντίζει πάντοτε νὰ μὴν ὑπερβαίνη τὰ ὄρια τοῦ σεμνοῦ καὶ τοῦ πρέποντος· καὶ μεταχειρίζεται τὸν γέλωτα, ὡς πάρεργον, ὄχι ὡς ἔργον· ὡς παιγνίδιον ἀναγκαῖον εἰς ἀνεσιν τῶν βιωτικῶν φροντίδων, ὄχι ὡς καθημερινὴν ἀσχολίαν· ὡς ἄλας, ἐπιτήδειον νὰ ἡδύνη

* Ὁ Ἀπόστολος μεταχειρίζεται ἐπὶ κακοῦ τὴν λέξιν Εὐτραπελία εἰς τὸ ἐξῆς ἰδάφιον· Ἡ πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, (καθὼς πρέπει ἁγίοις), καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα. Ἐφ. ε. 3, 4.

πολλὰς ἀηδεῖς τοῦ βίου περιστάσεις, ὅχι ὡς συνειδη-
σμένον φαγητόν.

Συμπεραίνεται ἐκ τούτων, ὅτι γενικῶς ἡ ἀστειότης
τῶν ἔθνων προχωρεῖ ἀναλόγως μὲ τὴν παιδείαν καὶ
ἡμέρωσιν αὐτῶν. Ἡ ἀληθῆς παιδεία τελειοποιεῖται
ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς φιλολογίας τὴν ἑνωσιν, ἐκ
τῆς ὁποίας γεννᾶται μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καλῶν καὶ
ἡ σκηνικὴ ποίησις, καὶ ἐξαιρέτως ἡ καλὴ κωμῳδία,
εἶδος καὶ αὐτὴ τῆς εὐτραπείας, ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἡ εὐ-
τραπελία καὶ ἀστειότης, μεταβαίνουσα ἀπὸ τὰς μερικὰς
τῶν πολιτῶν ἀναστροφὰς καὶ συνομιλίας, εἰς ἐπήκοον
ὅλου τοῦ ἔθνους, καθημένον εἰς τὰ θεάτρα. Ὅποιον
ἔθνος λοιπὸν ἔχει σχετικῶς πρὸς τὰλλα σοφώτερον
θεάτρον, εἶναι καὶ ἀστειότερον καὶ ἡμερώτερον εἰς τὰ
ἥθη. Τοιοῦτοι ἐστάθησαν μεταξὺ τῶν παλαιῶν οἱ
Ἀθηναῖοι, καὶ εἶναι μεταξὺ τῶν νέων οἱ Γάλλοι.

Ἐξεναντίας, εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη ἀληθινοὶ εὐτρά-
πελοι, ἢ ὀλότελα δὲν εἶναι, ἢ πολλὰ σπανίως εὐρίσκον-
ται. Τοιούτων ἔθνων μέγα μέρος κλίνει εἰς τὴν ἀγροί-
κίαν, καὶ οἱ θέλοντες νὰ ἀστειεύωνται, γίνονται βωμο-
λόχοι. Εἰς αὐτὰ οἱ ὑπερέχοντες διὰ πλοῦτον, ἐξουσίαν,
ἢ βίου περιστάσιν ἄλλην τινὰ, εἶναι οἱ περισσότεροὶ
ἀγροικοὶ, ἤγουν οὐτ' αὐτοὶ ἀστειεύονται, οὐτ' εἰς ἄλλους
συγχωροῦν νὰ γίνωνται πρὸς αὐτοὺς ἀστεῖοι. Ἡ τυ-
ραννία εἶναι τὸ ἀγελαστότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου·
καὶ ἂν ποτὲ γέλαση, ὁ σαρδονίος τῆς γέλως, ὁμοῖος μὲ
τὰς προδρόμους σφοδρᾶς ἀνεμοζάλης ἀστραπᾶς, προμη-
νύει ὀλεθρίαν τινὰ καταστροφὴν. Ἄλλ' ἐὰν δὲν ὑπο-
φέρῃ τὴν ἀστειότητα, συγχωρεῖ κάμμίαν φορὰν ὅμως
τὴν βωμολοχίαν, τὴν πληρόνει, καὶ πολλάκις μὲ μεγά-
λας δωρεὰς τὴν ἀνταμείβει. Τοῦτο ἀρκεῖ νὰ γεννήσῃ
εἰς τὸ ταπεινὸν μέρος τοῦ ἔθνους πολλὰ βωμολόχα ἀν-
δράποδα, καταγιγόμενα μὲ παντοίους τρόπους νὰ κι-
νήσωσιν εἰς γέλωτα τοὺς ὑπερέχοντας, διὰ νὰ μὴ κλαίω-
σιν αὐτοί. Ἡ ἀληθῆς ἀστειότης δὲν ἔχει χώραν πλὴν
μεταξὺ ἐλευθέρων, ἰσονόμων, καὶ φωτισμένων ἀνθρώπων,
ὡς καὶ τὰ παντὸς εἶδους ἄλλου παιγνίδια γίνονται με-
ταξὺ φίλων καὶ ἀδελφῶν, ὅχι ἀπὸ ξένους πρὸς ξένους.
Εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, ἂν ἐπιθυμῆς ἀστειότητα,
ἢ κἂν ἀστειότητος εἶδωλον, πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς, ἂν
εὐρίσκηται τι μέρος τῆς ἐπικρατείας, τοῦ ὁποίου οἱ κά-
τοικοι ἔχουν κάποιαν ἡμερότητα, κάποιον ὀρθῆς πολι-
τείας καὶ ἀδελφικῆς ἰσότητος ὁμοίωμα. Ἐκεῖ θέλεις
εὐρεῖν ἀστεῖους, ἢ τοῦλάχιστον φιλαστεῖους, πολλοὺς·
ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖν καὶ τὴν ἀγελαστον ἀγροικίαν, καὶ τὴν
καταγέλαστον βωμολοχίαν, ἀφανιζομένας, καθόσον
ἀφανίζεται τῶν κατοίκων ἡ βάρβαρότης, διὰ τῆς μα-
θήσεως καὶ παιδείας τῶν καλῶν.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΝΟΥΣ ἀπαιτεῖ καλλιέργειαν διὰ νὰ ἐκταθῇ. Ὁ-
μοιάζει τὸ εἰς τὸν χάλικα κεκρυμμένον πῦρ, τὸ ὁποῖον
τότε μόνον φανεροῦται, ὅπότεν συγκρουσθῇ μὲ τὸν χάλυβα.

ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΙΑ.

Τὸ ἔθιμον τῆς βρεφοκτονίας μολύνει τὰ χρονικὰ τοῦ
κόσμου ἐκ τῆς πλέον μεμακρυσμένης ἐποχῆς, ἂν καὶ
διάφοροι ἐστάθησαν κατὰ διαφόρους αἰῶνας καὶ τόπους
αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἀπανθρώπου πράξεως. Εἰς τὴν Σπάρ-
την, καὶ εἰς ἄλλας τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων πολιτειῶν,
ἐφθεύοντο κατ' ἐπιταγὴν ἢ κατ' ἄδειαν ὅσα τέκνα
ἐγεννῶντο δύσμορφα ἢ ἀσθενῆ. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐξέδεταν
ἢ ἐθανάτουσαν ὅχι μόνον τὰ ἡμισερά ἢ βασανισμένα,
ἀλλὰ καὶ τινὰ ὑγιέστατα, ὡς ἐμπόδιον τῆς ὑπεραυξή-
σεως τοῦ πληθυσμοῦ. Τὴν κακουργίαν ταύτην ἐχαλί-
νωσε πρῶτον ἡ ἐξάπλωσις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας·
κατὰ δὲ τὸ 315 π. ε. Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας διέταξε
νὰ ζωοτροφῶνται μὲ δημόσιον δαπάνην τὰ τέκνα τῶν
ἀπόρων, καὶ ἐπέθηκε βαρείας ποινὰς εἰς τοὺς ἀπαν-
θρώπους γονεῖς. Τὸ κακὸν ὅμως ἐπεκράτησεν, ἂν καὶ
μετριώτερον, ἕως τῆς βασιλείας τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ.
Μεταξὺ τῶν συγχρόνων βαρβαρικῶν ἔθνων, παρεκτός
τῆς ἐνδοείας, αἱ διὰ τοὺς θεοὺς αὐτῶν ἀπαιτούμεναι
θυσίαι ἔτι μᾶλλον ἔφεραν εἰς τὸ αὐτὸ ἐγκλήμα τοὺς
ἀνθρώπους.

Τὴν σήμερον, ἂν καὶ δὲν ἦναι πούποτε διὰ νόμου
ἐπικεκυρωμένη ἢ ἐπιτεταγμένη ἡ βρεφοκτονία, πολλὰ
ὅμως συγχωρεῖται. Εἰς τὴν Κίναν πάμπολλα θηλυκὰ
νήπια φονεύονται ἅμα γεννηθῶσι. Μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν
αὐτὸ τοῦτο ἐπεκράτει τὰ μέγιστα, καὶ μολονότι τῶν
Ἀγγλων ἡ ἐπιρροὴ ἐμπόδισε πρὸς καιρὸν ἢ ὀλιγόστευσε
τὸ δεινὸν, πάλιν ὅμως κατὰ δυστυχίαν σχεδὸν ἀνέλαβε
τὴν προτέραν ἰσχύν του· εἰς τὰς ἐπιπλήξεις τῶν Βρε-
τανῶν ἀξιωματικῶν ἀποκρίνονται οἱ ἐντόπιοι, ' Προκί-
ζετε τὰς θυγατέρας μας, καὶ τότε τὰς ἀφίνομεν νὰ
ζῶσι.' Περὶ τῆς νήσου Ταπροβάνης παρατηρεῖ σοφὸς
Ἀγγλος περιηγητῆς, ὅτι ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρρένων ὑπερ-
έβαινε τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν ὡς 20,000· εἰς μίαν
περιοχὴν ἦσαν πεντήκοντα πέντε γυναῖκες διὰ πᾶσαν
ἐκατοστὴν ἀνδρῶν· εἰς τὰ μέρη δ' ἐκεῖνα, ὅπου ὁ ἀριθ-
μὸς ἦτον ἴσος, οἱ κάτοικοι ἦσαν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου
Μουσουλμάνοι. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τὴν Ἰνδοστάν,
ἡ δυσκολία καὶ ἡ δαπάνη τῆς τῶν θήλειων τέκνων ἀνα-
τροφῆς, καὶ τὸ ἀπίθανον τοῦ νὰ νυμφευθῶσι ποτὲ χωρὶς
προῖκα, ἐνῶ ἡ ἀγάμος ζωὴ θεωρεῖται ὡς ἀτιμος, εἶναι
τὰ παρακινουῦντα εἰς τὴν πράξιν τοῦ ἐγκλήματος αἷτια.'
Μεταξὺ τῶν Μωαμεθανῶν ἐλαττοῦται μεγάλως ἡ ἀνάγκη
τῆς δεινῆς ταύτης κακουργίας ἀπὸ τὴν σχεδὸν
πανταχοῦ ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τῆς ἐκτρώσεως. Εἰς
τὰς πολυπληθεῖς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ἐνεργεῖται
ἡ βρεφοκτονία τόσον ἐκτεταμένα, ὥστε τινὲς
αὐτῶν κάποτε, καὶ τοῦ λοιμοῦ συμβουθήσαντος, σχεδὸν
ἠρημώθησαν ἀπὸ ἀνθρώπων. Ὅποτε ὁ διαβόητος
πλοίαρχος Cook ἐπεσκέφθη τὴν Ὀταχείτην, (μίαν τῶν
Κοινωνικῶν Νήσων), εὗρηκε τὸν πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰς
200,000· ἀλλὰ καταρχὰς τῆς παρουσίας ἐκατονταετη-
ρίδος εἶχεν ἐκπέσειν εἰς μόνον 5000 ἢ 6000· τοῦτο δὲ

προέκυψεν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὴν συνήθειαν τῆς βρεφοκτονίας. Ἄγγλος συγγραφεὺς, πολλοὺς χρόνους διατρίψας εἰς τὴν νῆσον ταύτην, λέγει ὅτι μὲ κάμμιναν γυναῖκα δὲν συνωμίλησε, μητέρα χρηματίσασαν ἐπὶ τῆς εἰδωλολατρίας, ἥτις νὰ μὴν εἶχε βάψει τὰς χεῖρας εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἰδίου τῆς τέκνου. Ὁμοίας εἰδήσεις λαμβάνομεν ἀπὸ σχεδὸν ὅλα τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὸν Ὑδρόνειον Κόλπον, τὴν Λαβραδορίαν, τὸ Μεξικόν, κτλ. ἀλλ' εὐχάριστον καταπολλὰ εἶναι, ὅτι εἰς ὅλας, ἐν τῶν πρώτων καὶ μεγαλητέρων ἀγαθῶν, ἀφ' ὧσα ἠκολούθησαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐστάθη τῆς βδελυρᾶς ταύτης συνήθειας ἢ ἐλάττωσις ἢ καὶ παντελής παῦσις.

Εἰς χώρας πλέον πεπολιτισμένας, μολονότι θεωρεῖται μὲ τὴν ἐσχάτην φρίκην ἢ βρεφοκτονία, καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νόμων αὐστηρότατα, μ' ὄλον τοῦτο, ἢ δαπάνη καὶ ὁ κόπος τῆς τῶν τέκνων διατηρήσεως, καὶ ὁ φόβος τῆς αἰσχύνης καὶ ἀτιμίας, ἔχουν ἰκανὴν δύναμιν, ὥστε νὰ παρακινῶσι τινὰς εἰς τὸ φοβερόν τοῦτο κακούργημα.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΔΗΜΩΔΕΙΣ.

Συνέχεια καὶ Τίλος ἀπὸ Σελ. 148.

ΕἰΡΝΩΡΙΑ ποτὲ νεανίσκον, ὅστις, πνιγνῆν τινὰ τοῦ καλοκαιρίου νύκτα, σηκωθείς ἀπὸ τὴν κλίνην αὐτοῦ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὸν θάλαμον, ἴδεν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ κοιτῶνος. Πολὺ ἐτρόμαξε, καὶ σταθεὶς ὀλίγον, ἐκύτταζεν αὐτόν· ἔπειτα δ' ἐσύρθη ὀπισθεν τῆς κλίνης, διὰ νὰ παρατηρῇ τοῦ ἀνθρώπου τὰ κινήματα. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅτ' ἔκυψεν αὐτός, ἔκυψε καὶ ἡ μορφή, κατέλαβεν ὅτι παρετήρει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντανάκλασιν εἰς τὸ κάτοπτρον. Ἄνῃρ ὀλιγώτερον θάρραλέος, ἢ εὐερέδιστος ἀπὸ νευρικὴν ἀδυναμίαν, ἤθελεν ἐκφωνήσῃ, Φάντασμα! καὶ ἤθελεν ἐπιμένειν, ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ μὴ πιστεύῃ τῶν ἰδίων του αἰσθήσεων τὴν μαρτυρίαν.

Καὶ ἄλλο τι ἀρμόζει νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα, δεικνύον πόσον εὐκόλως ἀπατῶσι τὸν ἄνθρωπον φαινόμενα, ἀπλουστάτης ἐξηγήσεως ἐπιδεκτικά. Γηραλέα τις ἔπασχε πρὸ πολλοῦ· μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐνῶ ἐκάθητο εἰς τὸν θάλαμον μετὰ τινος φίλης νεάνιδος, ἥτις πάντοτε τὴν ἐσυντρόφευεν, ἐφάνη ἔξαφνα ὅλος ὁ θάλαμος πῆφωτισμένος. 'Τί εἶν' αὐτό;' εἶπεν ἡ γηραλέα. Ἐκύτταζαν ἀμφότεραι, καὶ ἴδαν τὸ παράξενον φῶς λάμπον ἐπὶ τοῦ τοίχου. Πρὸς ἓνα τῆς οἰκογενείας, ὅστις μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν, εἶπεν ἡ κυρία, 'Τώρα ἔλαβα νουθεσίαν, ἥτις μὲ λέγει ὅτι εὐρίσκομαι πολλὰ πλησίον εἰς τὸ τέλος μου.' Ἐὰν μόνη ἔβλεπε τὴν ὄρασιν, εὐκόλως ἤθελεν ἅπαντες τὴν ἀποδώσειν εἰς φαντασίαν πάσχουσαν, ἀλλ' ἐξίσου εἶχεν ἰδεῖν αὐτὴν καὶ ἡ νεάνις· τρόπος δὲν ἦτο νὰ ἐξηγηθῇ, καὶ αὐτοῦ ἔμεινε τὸ πρᾶγμα. Τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν δὲν ἠσθάνετο ἡ κυρία ὅτι ἐνουθετήθη νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὸν θάνατον, καὶ εἰς μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας ἀπέθανεν.

Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτῆς ἐφανερῶδη, ὅτι παῖδες τινὲς τοῦ σχολείου διεσχέδαζαν, διὰ τινος μεγάλου κατόπτρου ἀντανάκλασεις ῥίπτοντες εἰς τοὺς οἶκους τοῦ χωρίου. Ὀλόκληρον τὸ τοῦ φαντάσματος μυστήριον ἐξηγήθη τοιουτοτρόπως.

Ὅποιοσδήποτε γνωρίζων τὰς θαυμασίους δυνάμεις τῆς ἐγγαστριμυθίας, ἐξεύρει ὅτι δύναται τις νὰ καταχρασθῇ αὐτὴν τὴν δύναμιν πρὸς σπουδαιοτάτην ἐνόχλησιν τῶν δειλῶν. Ὁ ἐγγαστριμυθος εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ν' ἀκουσθῶσιν εἰς διάφορα τοῦ οἴκου μέρη φωναὶ παράξενοι, στεναγμοὶ, κρότοι, κτλ., καὶ συγχρόνως νὰ περιφέρεται μετὰ τῆς οἰκογενείας, ἀνύποπτος θεατῆς. Πολλαχοῦ συνέβησαν τοιαῦτα, τρόμου μὲν ὑπερβολικοῦ πρόξενα εἰς τοὺς ἐνοικούντας, εὐθυμίας δὲ μεγάλης πρὸς τὸν ἀστεϊζόμενον.

Ἐπάρχει διήγημα περὶ τινος πλοίου, τὸ ὁποῖον ἐπρόφθασε νηνεμία κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἀτλαντικοῦ θερμῆν τινὰ ἡμέραν τοῦ καλοκαιρίου· ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο καθαρὰ, καὶ ὁ οὐρανὸς γαλήνιος, ἐκτὸς ὀλίγων νεφῶν μετ' ἐριώδους λευκότητος περιπλεόντων. Ἐνῶ δὲ οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ τοῦ πλοίου ἦσαν κεκλιμένοι ἐπὶ τοῦ τῆς πύρας καταστρώματος, οἱ δὲ ναῦται περιεκυλίοντο τῆδε κάκεισε μὲ τὴν ῥαθυμίαν, ἥτις συνήθως προέρχεται ἀπὸ γαλήνην εἰς τὸ πέλαγος, ἐξεπλάγησαν ἅπαντες, ἰδόντες μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὅπου ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνοντο συνερχόμενα, καράβιον μὲ ὅλα τὰ πανία πλέον κατὰ τὸν οὐρανόν· ἦτο δὲ ἄνω κάτω, πρὸς τὴν θάλασσαν ἔχον τὰ κατάρτια. Οἱ ναῦται μὲ τὴν συνήθη αὐτῶν δεισιδαιμονίαν κατετρόμαξαν, στοχασθέντες αὐτὸ βέβαιον προμήνυμα τοῦ ἰδίου των ὀλέθρου· ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ, κάλλιον γνωρίζοντες τῆς φύσεως τοὺς νόμους, διέκριναν ἀμέσως ἐκπληκτικὸν καὶ ἀξιολογώτατον φυσικὸν φαινόμενον. Ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν ἰδιαιτέραν κατάστασιν, καὶ τὴν θέσιν τῶν νεφῶν, ἐσχηματίσθη κατόπτρου* εἶδος, εἰς τὸ ὁποῖον, διὰ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀντανάκλωμένου φωτός, ἐθεώρησαν τὴν εἰκόνα πλοίου μακρυνοῦ, μὴ ἀναβάντος εἰσέτι τὸν ὀρίζοντα. Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ὀπτασίαν, ἐφάνη τὸ πλοῖον εὐκρινῶς, ἐπὶ τῶν κυρτῶν ὑδάτων ὑψούμενον.

Ἄλλο τι, ὅπως οὖν ὅμοιον, δεικνύει ἔτι μᾶλλον πῶς δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι δι' ἐγνωσμένων ἀρχῶν ὅσα κατὰ πρῶτον φαίνονται ὑπερφυσικά. Γαλήνιον τινὰ ἡμέραν, οἱ ναῦται καραβίου, πολλὰ μίλια τῆς ξηρᾶς ἀπέχοντος, ἤκουσαν ἔξαφνα τὸν ἦχον κώδωνος. Κανέν ἄλλο πλοῖον δὲν ἐβλέπετο· ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καταρτίου, ἀλλ' οὐτ' ἐκεῖθεν τίποτε δὲν ἀνεκάλυψαν· ἡ θρηνηρῆς δὲ μονοτονία τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων ἤχων ἐνέβαλεν ὠχρότητα εἰς τὰς παρειὰς πολλῶν εὐρώστων θαλασσινῶν. Ἐπιστημονικοὶ ὅμως ἄνδρες ἐπὶ τοῦ πλοίου δια-

* Διαφόρων εἰδῶν κάτοπτρα ὑπάρχουν, ποτὲ μὲν ἀπὸ ὕδατος, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἐστρωμένου χάλυβα κατεσκευασμένα. Τὸ ὕδωρ εἶναι κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον βλέπει τις τὰ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ δένδρα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀεμούς, δὲ, τοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν πλείοντας, εἰκόνας πολλακίς ἀντανάκλωνται, ὡς ἀπὸ κοινὸν καθρέπτην.

μῆς ἐξήγησαν τὸ φαινόμενον ὡς ὁ κρότος τηλεβόλου, ἐπὶ βράχων συρομένου, ἀντηχεῖται ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν, οὕτω, εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, τὰ νέφη ἀντανέκλασαν τοὺς ἤχους ἀπὸ τὸν κώδωνα μακρυνοῦ πλοίου εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρίσκοντο. Τὴν ἐπαύριον ἀπήντησαν τὸ καράβιον, τοῦ ὁποίου τὸν κώδωνα εἶχαν ἀκούσειν, καὶ ἐρευνήσαντες ἔμαθον ὅτι, καθ' ἣν ὥραν ἤκουσαν τὸν ἦχον, τὸ πλήρωμα ἐσήμαινε σφοδρῶς πρὸς διασκέδασιν. Πόσαι φωναὶ ἀσυνήθεις ἐπιδέχονται ὁμοίως ἀπλῆν ἐξήγησιν.

Ἀκούομεν περὶ πολλῶν ἐκτάκτων φαινομένων, τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ἀπὸ τινος γνωστοῦ νόμου τῆς ὑλῆς, ἀλλὰ τὰ ὅποια εὐκόλως ἐμποροῦν νὰ αἰτιολογηθῶσι διὰ τῶν τοῦ νοῦ ἐγνωσμένων ἀρχῶν. Φανερόν ἐστίν ὅτι ἡ φαντασία ἔχει νὰ γεννᾷ τὰ ἀνύπαρκτα, καὶ νὰ μεταμορφῶνται τὰ κοινότερα τῶν ὑπαρχόντων. Ἄνθρωπος καταπεφοβισμένος δύναται σχεδὸν ὅ,τιδήποτε νὰ φαντασθῆ. Τὸ σφύρισμα τοῦ ἀνέμου ἐνηγεῖ ὡς στεναγμὸς θνήσκοντος εἰς τὰ ὠτία του· ἐν ἀπλοῦν ξύλον εἰς τὸ σκότος μεταμορφοῦται εἰς γίγαντα, καὶ δένδρον, εἰς τὸν ἀνεμὸν κυματιζόμενον, εἰς φάντασμα φοβερόν. Τίς δὲν δύναται ἐκ πείρας νὰ μαρτυρήσῃ τοιαῦτά τινα παίγνια τῆς φαντασίας; Ποσάκις νευρικός τις, ἐξυπνῶν τὴν νύκτα, εὐρίσκει τὰ ἐνδύματα ἐπὶ τινος καθέκλας, ἢ ἐπιπλόν τι εἰς τὸν θάλαμον, σχήματος πάντη διαφόρου ἀπὸ τὸ ἀληθινόν; Ἡ ἐπομένη διήγησις ἄριστα διασαφηνίζει τοὺς λόγους μας.

Ποιητοῦ τινὸς πρὸ μικροῦ ἀποθανόντος φίλος ἐπιστήσιος, καθήμενος εἰς τὸ ἐκλείπον ἤδη φῶς φθινοπωρινῆς τινὸς ἑσπέρας, ἀνεγίνωσκε ποίημα, λεπτομερῶς διηγούμενον τὰς ἐξεις καὶ τὰς γνώμας τοῦ ἀποβιώσαντος ἐπιστήμου ἀνδρός. Τὴν στενὴν τοῦ μακαρίτου σχέσιν ἀπολαύσας ὁ ἀναγνώστης, ἔλαβε πολλὴν προσπάθειαν εἰς τὸ σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον καὶ διελάμβανεν ἰδιαίτερα τινὰ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς ἄλλους φίλους ἀναφερόμενα. Ἐένος τις ἐκάθητο εἰς τὸ οἶκημα, καὶ αὐτὸς ἀναγινώσκων. Ὁ θάλαμος, ὅπου ἐκάθητο, ἦνοιγεν εἰς αἴθουσαν φανταστικῶς παρεσκευασμένην μὲ ὄπλα, θηρίων δέρματα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀφοῦ κατέβηκε τὸ βιβλίον, περάσας εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, διὰ τῆς ὁποίας ἤρχιζε νὰ ῥίπτῃ ὠχρὸν φέγγος ἢ σελήνη, ἴδεν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ, κατευθεῖαν ἔμπροσθέν του, εἰς θέσιν ὄρθιον, τὴν ἀκριβῆ παράστασιν τοῦ κεκοιμημένου φίλου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις τόσον ἰσχυρῶς εἶχε φερθῆναι εἰς τὴν φαντασίαν του. Ἐστάθη μίαν στιγμὴν, ὥστε νὰ περιεργασθῆ τὴν θαυμαστὴν ἀκρίβειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ φαντασία εἶχεν ἐντυπώσειν εἰς τὸ σωματικὸν ὄμμα τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν μορφήν τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ. Γνωρίζων ὁμοίως τὴν ὀφθαλμοπλανίαν, δὲν ἠσθάνετο εἰμὴ θαυμασμὸν εἰς τὴν παράδοξον ἀκρίβειαν τῆς ὁμοιότητος, καὶ προέβηκεν εἰς τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον, αὐτοῦ πλησιάσαντος, διελύθη εἰς τὰ διάφορα πράγματα, ἐξ ὧν συνετίθετο. Ταῦτα ἦσαν ἀπλῶς διάφραγμα τι ἐσκεπασμέ-

νον μ' ἐπανωφορέματα, σάλια, ποδίας, καὶ ἄλλα ὅμοια. Ὁ θεατὴς ἐπιστρέψας εἰς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἴδειν τὴν ὀφθαλμοπλανίαν, ἐπροσπάθησε κατὰ πάντα τρόπον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν τόσον παράξενον καὶ τόσον ζωηρὰν εἰκόνα. Ἀλλὰ τοῦτο ὑπερέβαινε τὴν δύναμίν του, καὶ εἶχε μόνον νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν νέον αὐτοῦ φίλον, εἰς τὸν θάλαμον ἐπανελθὼν, ὁποῖα ἐκπληκτικὴ πλάνη διὰ μίαν στιγμὴν τὸν ἐκυρίευσεν.

Πάμπολλοι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἤθελαν ἀδιστακτικῶς δηλοποιήσῃν ὅτι ἐθεώρησαν τὸ φάντασμα τοῦ μακαρίτου, καὶ πλείστους ἤθελαν εὐρεῖν νὰ τὸ πιστεύσωσιν. Ὅποταν λοιπὸν ἡ φαντασία ἔχη τοσαύτην δύναμιν νὰ ἀνακαλῆ τὰς τῶν ἀπόντων εἰκόνας, εἶναι ποσῶς θαυμάσιον ὅτι πολλοὶ ἀποδίδουν τοιαῦτα φαινόμενα εἰς ὑπερφυσικὰς ἐπισκέψεις; Καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἀνῆλθε εἰς τὸν τοῦ διαφράγματος τόπον, πιθανὸν ὅτι δὲν ἤθελε ζωηρότερα παρευρεθῆναι. Πόσους ἄρα τῶν δημῶδων φόβων πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς φαντασίας.

Τοῦ ἐπτοημένου ἡ ψυχὴ κλίνει φυσικᾶ εἰς τὸ ὑπερμεγαλύνειν καὶ μικρὸν τι ἀν' ἐφόβισεν αὐτὸν, διὰ νὰ μὴν ὑποπέσῃ εἰς περίγελων, τὸ ὑψώνει εἰς τι φοβερώτατον. Ἐν ἀπὸ τὰ πλέον αὐθεντικὰ περὶ βορβολάκων διηγημάτια, τὸ ὁποῖον διὰ πολὺν καιρὸν ἔμενε ὅλως ἀνεξήγητον, οὕτω πως κατὰ συγκυρίαν ἐξηγήθη. Εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας Πλύμουθον, συνεκρότησαν ἑταιρείαν ὁπαδοὶ τινος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλολογίας. Τὸ μὲν καλοκαίριον συνήρχοντο εἰς σπήλαιον παρὰ τὸν αἰγιαλόν· τὸ δὲ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα ἐντὸς τῆς περιοχῆς ξενοδοχείου τινός, ἀλλὰ, χάριν ἡσυχίας, ἔκαμναν τὰς συνελεύσεις των εἰς θερινὸν οἶκημα, τοποθετημένον εἰς τὸν κῆπον, ἀπέχον δὲ τοῦ κυριωτέρου οἰκοδομήματος. Τινὰ ἐκ τῶν μελῶν, ὄσων εὐρίσκοντο αἱ οἰκίαι εἰς θέσιν ἀρμόδιον, εἶχαν κλειδίον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγοντες τὴν θύραν τοῦ κήπου καὶ εἰσερχόμενοι, ἐφθάναν εἰς τὸ θερινὸν οἶκημα, χωρὶς νὰ διαπερνῶσιν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν ξενοδοχεῖον. Μίαν φορὰν τὸν χειμῶνα ὁ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης πρόεδρος ἔτυχε νὰ πάσχη κάκιστα, καὶ μάλιστα διεδόθη λόγος ὅτι ἐπνεε τὰ λείσθια. Ἡ ἑταιρεία συνῆλθεν ὡς ἄλλοτε· ἀπὸ σεβασμοῦ δ' αἰσθημα, ἀφῆκαν κενὴν τὴν ἑδραν, ὅπου ἔπρεπε νὰ καθίσῃ ὁ ἀσθενής, εἰάν εἶχε τὴν συνήθη αὐτοῦ ὑγείαν. Ἡ συνομιλία περιστρέφετο εἰς τοῦ ἀπόντος φίλου τὰ προτερήματα, καὶ τὴν ζημίαν, ἧτις ἐκ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔμελλε νὰ προκύψῃ εἰς τὴν ἑταιρείαν. Ἐνῶ δὲ συνδιελέγοντο περὶ τῆς λυπηρᾶς ταύτης ὑποδέσεως, ἠνοιξεν αἰφνιδίως ἡ θύρα, καὶ τὸ φᾶσμα τοῦ προέδρου ἐμβῆκεν εἰς τὸν θάλαμον. Ἐφόρει λευκὸν ἱμάτιον, καὶ νυκτικὸν κάλυμμα περίξ τοῦ νεκρικοῦ μετώπου. Ἐπροπάτησε δὲ εἰς τὸν θάλαμον μὲ ἀσυνήθη σοβαρότητα· ἔλαβε τὴν κενὴν θέσιν· ἐσήκωσε τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἄδειον ποτήριον· ἔκυψε πρὸς ὄλους· ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὰ χεῖλη του· ἔπειτα, τὸ ἀφῆκε πάλιν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου τόσον σιωπηλός,

δσον εἶχεν ἐμβῆν. Ἡ συντροφία ἔμεινεν ἔκθαμβος. Τέλος, μετὰ πολλὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀλλοκότου δράματος, ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι δύο ἐξ ἑαυτῶν εἰς τοῦ προέδρου, ὅστις τόσον παράξενα εἶχε φανῆν μεταξύ των. Οἱ ἀποσταλθέντες ἐπέστρεψαν μὲ τὴν φοβερὰν εἰδήσιν, ὅτι ὁ φίλος εἶχεν ἀποθάνειν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν. Οἱ τῆς συνόδου ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι, πάντῃ ἐκπεπληγμένοι εἰς τὸ θαυμάσιον καὶ ἀκατανόητον θέαμα, ἀπεφάσισαν τίποτε περὶ αὐτοῦ νὰ μὴ φανερώσωσι. Πολὺ φιλοσοφικώτεροι παρὰ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι πραγματικῶς ἴδαν τὸ φάντασμα τοῦ τεθνηκότος συναδελφοῦ των, ἦσαν καὶ πολὺ φρονιμώτεροι παρὰ νὰ ἰσχυροποιήσωσι τὰς δεισιδαιμονίας τῶν χυδαίων διὰ τῆς ἀνεξηγήτου καὶ ἀκατανόητου ταύτης ὀπτασίας.

Μετὰ πολλοὺς χρόνους, ἠσθένησε γηραλέα, ἥτις ἔργον εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀσθενῶν· ἐπεσκέπτετο δ' αὐτὴν ἰατρὸς, ἀνήκων εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν ἐταιρείαν. Εἰς τοῦτον ἐξωμολογήθη μὲ λύπην ἐγκάρδιον, ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶχεν ὑπηρετήσῃ τὸν κύριον —, ὀνομάσασα τὸν πρόεδρον, καὶ ὅτι ἠσθάνετο ἔλεγχον συνειδήσεως διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἀπέθανεν· εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἀσθένεια συνωδεύετο μὲ παραφροσύνην, παρήγγειλεν εἰς αὐτὴν ὁ ἰατρὸς νὰ προσέχη καλὰ μὴν ἤθελε τῆς φύγειν. Κατὰ δυστυχίαν ὁμοῦ αὐτὴ ἀπεκοιμήθη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὕπνου τῆς ἐξυπνήσας ὁ ἄρρωστος ἐκβῆκε τοῦ κοιτῶνος. Ἐγερθεῖσα, καὶ εὐροῦσα κενὸν τὸν κράββατον, καὶ τὸν ἀσθενῆ λείποντα, ἔδραμεν ἐξω τοῦ οἴκου πρὸς ζήτησιν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀπῆντησεν ἐπιστρέφοντα· ἔβαλε δ' αὐτὸν πάλιν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀλλὰ μόνον διὰ ν' ἀποθάνῃ. Μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸν ἀκούοντα περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων αὐτῆς, ἐπρόσθεσεν ὅτι, εὐθύς ἀπὸ ἐξέπνευσεν ὁ δυστυχῆς, εἰσῆλθε διμελής ἐπιτροπὴ ἐκ τῆς ἐταιρείας νὰ ἐρωτήσωσι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ προέδρου των, καὶ εἰς ἀπόκρισιν τοὺς ἐλέχθη ὅτι ἀπέθανε. Τὰ πάντα ἐξήγησεν ἡ ὁμολογία αὐτῆ. Ὁ παράφρων ἀσθενῆς εἶχεν ἐπάρειν τὴν πρὸς τὸ κατάστημα τῆς ἐταιρείας ὁδὸν, ἀπὸ ἀνάμνησιν τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν χρέους του· ὑπάγων καὶ ἐπιστρέφων, μετεχειρίσθη ἐν ἀπὸ τὰ προειρημένα διαβατικὰ κλειδιά, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐσύντεμε τὸν δρόμον. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, οἱ περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ σταλθέντες νὰ ἐρωτήσωσιν ὑπῆγαν ἀπὸ δρόμον μακρυνώτερον, καὶ οὕτω ἐλαβεν αὐτὸς καιρὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κλίνην του, ἀρκετὴν ὥραν πρὶν φθάσωσιν ἐκεῖνοι. Οἱ τῆς παραξένου ταύτης σκηνῆς φιλοσοφικοὶ μάρτυρες ἦσαν τώρα τόσον πρόθυμοι νὰ διαδώσωσι τὸ γενόμενον, ὅσον ἀρχήτερα νὰ τὸ κρύπτωσι—καθότι ἄριστα ἐδείκνυε τίνι τρόπῳ δύνανται οἱ τοῦ ἀνθρώπου ὀφθαλμοὶ ἀλλ' ἀντ' ἄλλων νὰ ἐκλάβωσι.

ΜΗ ζητῆς πλοῦτον ὑπερήφανον, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅσον ἐμπορεῖς δικαίως ν' ἀποκτήσης, σωφρόνως νὰ μεταχειρίζεσαι, ἰλαρῶς νὰ διανέμης, εὐχαρίστως δὲ ν' ἀφήσης.

ΖΩΟΚΟΜΙΑ.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν ἄλλων ἐδωδίων, ὅσα δὲν εὐρίσκουσι, καθὼς ἄλλοῦ, οἱ ξένοι ἐρχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον σχεδὸν τόπον κατέχουσι τὰ κρέατα. Ἡ πάχυνσις τῶν κερασφόρων ζώων κατήντησε τέχνη, τὴν ὁποίαν ἐπιμελοῦνται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Ἑλβετίαν, καὶ Ὀλλανδίαν. Ἐκεῖ ὁμοῦ ποτὲ ὁ ἀγρὸς δὲν ἀναπαύεται, καθὼς εἰς ἡμᾶς, διὰ νὰ γεννᾷ ἄγρια καὶ βλαβερὰ χόρτα· ἀλλὰ κατὰ τάξιν μετὰ τὸ σιτάριον καὶ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, οἱ ὁποῖοι ἐξαντλοῦσι πολὺ τὴν γῆν, σπείρονται διάφορα ὄσπρια καὶ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τροφήν τῶν ζώων χορτάριον, οἶον, τριφύλλιον, μελίλωτον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὀνομάζεται δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς γεωργίας ἀλλεπαλληλοσπορία. Ἡ αὐξησις τῆς χλοερᾶς καὶ ξηρᾶς τροφῆς πολλαπλασιάζει τὰ ζῶα, καὶ τούτων πάλιν ἡ κόπρος παχύνει τὴν ἀδυνατισμένην γῆν.

Τὸ ἔδαφος τῶν ζωοστασιῶν (ἢ ἀχουρίων) πρέπει νὰ γίνεταί λιθόστρωτον καὶ κατωφερὲς διὰ νὰ τρέχωσιν ἐξω εὐκόλως δι' αὐλακος τὰ οὔρα εἰς λάκκον, ὅπου ἡ κόπρος στοιβάζεται. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο (τὸ οὔρον) ἔχει πολλὴν παχυντικὴν ἰδιότητα· ὅθεν ὠφελοῦνται καὶ ἀπ' αὐτὴν οἱ ἐπιτήδειοι γεωργοί. Ἀντικρὺ τῶν παραθυρίων ἀνοίγονται εἰς τοὺς τοίχους μακρὰί τρύπαι χρησιμεύουσαι εἰς τὸν καθαρισμόν τοῦ ἀέρος· ἐπειδὴ ἡ ἀναπνοὴ καὶ διαπνοὴ, μολύνουσαι εὐκόλως τὸν ὑπάρχοντα ἤδη εἰς τὴν φάτνην, βλάπτουσι κατ' ὀλίγον καὶ ἀνεπαίσθητως τὴν ὑγείαν τῶν ζώων.

Τὰ νέα καὶ γηραιὰ ζῶα δυσκόλως καὶ βραδέως παχύνονται· ἐπειδὴ ἡ τροφή ἐκείνων μὲν μεγαλύνει καὶ αὐξάνει τὰς μικρὰς, τούτων δὲ θεραπεύει τὰς ἐξηντημένας δυνάμεις. Εἰς τὸ Παλατινάτον παχύνουσι τὰ βῶδια μετὰ τὸν ἕκτον τῆς ἡλικίας χρόνον.

Τὰ ζῶα παχύνονται ὄχι ὅταν τρώγωσι διὰ μιᾶς καὶ κατακόρως· ἀλλ' ὅταν τρέφονται κατ' ὀλίγον μὲ διάφορους τροφὰς, αἱ ὁποῖαι ἐρεθίζουσι τὴν ὄρεξιν.

Ἐν καιρῷ θέρους ἡ τροφή συνίσταται εἰς τὰ περισσεύματα καὶ ἐξώφλοια τῶν ὄσπριων, εἰς χόρτον τρυφερὸν καὶ ξηρὸν ἐνωμένον. Ὅταν δὲ ἤδη ἀρχίσωσι νὰ παχύνονται, λαμβάνουν στερεωτέραν ἄλλην τροφήν, δηλαδὴ ξηρὰ ὄσπρια βρασμένα, ἢ ἀπλῶς βρεγμένα, καὶ ἄλευρον κρίθινον. Τὰ φύλλα τοῦ σεύτλου, ἢ κοκκινουγουλίου, τὸ ὁποῖον σπείρουσιν εἰς ἀγροὺς ὀλοκλήρους, καὶ τὰ γεώμηλα εὐχαριστοῦσι πολὺ τὴν ὄρεξιν τῶν ζώων τὸ φθινόπωρον, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ βολβώδεις ρίζαι, οἶον, γογγύλια, καρωτὰ, ραφανίδες, κτλ. Οἱ καλοὶ ζωοκόμοι δίδουσι πεντάκις τῆς ἡμέρας τροφήν εἰς τὰ ζῶα· ἀλλὰ φροντίζουσι πάντοτε νὰ τὴν συναλλάσσωσι. Τὸ ἄλας (1½ οὔγγια), ἐξαπλωμένον εἰς ψωμίον, κινεῖ θαυμασίως τὴν ὄρεξιν, καὶ ἐμποδίζει τῶν ὑγρῶν τὴν σῆψιν.

Ὅταν τὸ ζῶον ἀργοκινῆται, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἤδη φαίνεται γεμάτον καὶ στοργγύλον, ὠφελεῖ πολὺ τὸ κρίθινον ἄλευρον.

Τὰ ζῶα παχύνονται κάλλιον εἰς τὸν ἀχυρῶνα, παρὰ εἰς τὰς βοσκάς.

Τὰ ζῶα καθαρίζονται ζυστριζόμενα ὀπωσοῦν. Πολυλάκις μάλιστα καὶ πλύνονται ἐλαφρῶς μὲ βρεγμένον σπογγάριον, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζεται ἡ ἀδελος διαπνοὴ (ὁ λεπτὸς ἰδρῶς) ἀπὸ τὸν ῥύπον (οἴσουπον). Αἱ προσκολλώμεναι εἰς τὸ δέρμα ἀκαθαρσίαι ἐρεθίζουσι τὸ ζῶον, προξενοῦσιν ἐνίοτε ἔλκη (πληγὰς), καὶ τὸ μαλλίον ἢ αἱ τρίχες αὐτοῦ πίπτουσι. Πῶς θέλεις νὰ παχυνθῇ τὸ ζῶον, ὅταν ἔχη κνισμὸν φώρας, καὶ βιάζεται νὰ ζύεται ἀκατάπαυστα;

Τὰ λείψανα τῆς ταγῆς ἀπὸ τὴν παρελθούσαν ἡμέραν πρέπει νὰ μὴ μένωσιν εἰς τὴν κάπην τὴν ἀκόλουθον. Νέον καὶ καθαρὸν χόρτον στοιβάζεται καταγῆς ὡς στρώμα, καὶ ὅταν πάλιν τοῦτο βρωμισθῇ, ρίπτουσιν ἀχυρον εἰς διάφορα αὐτοῦ μέρη.

Τὸ ἀχυρον τοῦ σιταρίου, τοῦ κριθαρίου, τοῦ λαθύρου, τοῦ πίσου, τῆς βρίζης, κτλ., χρησιμεύουσιν ὅλα προκρίνεται ὁμῶς ὡς θρεπτικώτατον τὸ κρίθινον.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ο ΠΙΘΗΞ.

Ἡ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ τοῦ πίθηκος, καὶ ἡ κλίσις αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μιμῆται τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, καθιστάνουν αὐτὸν ζῶον πολὺ διασκεδαστικόν, καὶ πολὺ ὁμῶς ἐπιζήμιον. Τὴν μιμητικὴν ταύτην διάθεσιν, ἐμφυτον οὖσαν εἰς τὴν πιθήκειον φυλὴν, ἔχουν καὶ εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν· μικρὰ δὲ γύμνασις ἱκανοποιεῖ αὐτοὺς νὰ κατορθώωσι πολλὰ περίεργα. Γεννῶνται μόνον εἰς θερμὰ κλίματα, καὶ εὐρίσκονται ἄγριοι εἰς τὰς πλειοτέρας τροπικὰς χώρας, ὡς καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικὴν· ἀλλ' εἰς οὐδὲν μέρος τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς περὶ τὸν Βράχον τῆς Γιβραλτάρ, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ σπήλαια καὶ τὰς σχισμὰς ὑπάρχουν πάμπολλοι, ἐξερχόμενοι συχνάκις καὶ τρέχοντες εἰς τὰ ὕψη μετὰ πλείστης εὐκινησίας. Πρῶτον δ' ἐφέρθησαν ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἀντικρυνῆς παραλίας τοῦ Μαρόκκου, ἧτις κατὰ τὴν Κένουταν, τὴν πλησιεστέραν ἄκραν, ἀπέχει δεκαπέντε μόνον μίλια.

Ἀγγλος τις ἀξιωματικὸς ἀναφέρει ὅτι, εἰς τὴν Ἰνδίαν εὐρισκόμενος μὲ τὸ στρατεύμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκεν, ἐστρατοπέδευσε μίαν ἑσπέραν μετὰ ἐπίπονον βιάδισμα πλησίον τινὸς δάσους, εἰς μέρος τῆς ἐκτεταμένης ἐκείνης χώρας, ὅπου αἱ νύκτες εἶναι κάποτε τόσο ψυχραὶ, ὥστε νὰ χρειάζεται τις ἐπάπλωμα. Οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμήθησαν βαθυτάτα· τὸ πρῶτον ὁμῶς ἔλειπαν τὰ ἐπαπλώματα ὄλων, ὅσων αἱ σκηναὶ ἦσαν πλησίον τοῦ δάσους. Οἱ φύλακες εἶπαν ὅτι δὲν εἶχαν ἰδεῖν κανένα νὰ ἐκβῆ ἢ νὰ ἐμβῆ εἰς τὸ στρατόπεδον· καὶ κατὰ συνήθειαν ὑποψία τις ἔπεσεν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων. Αὐστηρὰ ἐρευνᾶ διεστάχθη διὰ τὰ λείποντα ἐπαπλώματα, καὶ κάθε μέρος τοῦ στρατοπέδου ἐξετάσθη πάραυτα· πλὴν ματαίως. Εἰς τὸ διάστημα ὁμῶς τῆς ἡμέρας

ἀνεκαλύφθησαν οἱ κλέπται· κάμποσοι μεγάλοι πίθηκες ἐφάνησαν περιπατοῦντες εἰς τὸ δάσος, μὲ κομμάτια τῶν κλαπέτων ἐπαπλωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐφόρουσαν ὡς σάλια.

Μέγας τις πίθηξ ἦτο συνεπιβάτης μ' ἓνα μικρότατον εἰς Ἀγγλικὸν πλοῖον, ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ἐπιστρέφον. Γαλήνης συμβάσης, ἠθέλησαν οἱ ναῦται νὰ μεταβάψωσι μέρη τινὰ τοῦ πλοίου· πρὸς δὲ τοῦτο ἔστησαν ἔξωθεν σανίδωμά τι. Ὅτε μίαν φορὰν οἱ βαφεῖς ὑπῆγαν νὰ γευματίσωσιν, ἄφελθεις ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ὁ μέγας πίθηξ, ἔδραμεν εἰς τὰ ἀγγεῖα τῶν χρωμάτων καὶ τοὺς βαφικοὺς καλάμους· ἐπιστρέψαντες δὲ, εὗρηκαν ὅτι εἶχε πιάσειν δυναστικῶς τὸν μικρὸν πίθηκα, καὶ κατεγίνετο ἐπιμελῶς εἰς τὸ νὰ βάψῃ αὐτὸν κατάλευκον.

Διηγεῖται εἰς ταξειδιώτης, ὅτι ἐπὶ τινος νήσου τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἴδε θήλειαν, ἧτις ἔφερε τὸ νεογνὸν αὐτῆς κάτω εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ προσεκτικῶς ἐνίψεν αὐτὸ μὲ θαλάσσιον ὕδωρ· ἔπειτα δὲ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ βράχου διὰ νὰ στεγνώσῃ, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ δάση νὰ τοῦ προμηθεύσῃ φαγητόν. Ὁ μικρὸς πίθηξ, εὐθύς ὅτε ἀνεχώρησεν ἡ μήτηρ, ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν, λαθραίως ἐκύτταξε τριγύρω, καὶ καταβάς ἀπὸ τὸν βράχον, ἐκυλίσθη ὀλόκληρος εἰς τὴν ἄμμον. Ὅτε δὲ ἡ μήτηρ ἐπιστρέψασα ἴδε τὸ γεγονὸς, ἐπίασεν αὐτὸν, καὶ τὸν ἔδειρε καλά.

Εἰς τὸν λιμένα τοῦ Λονδίνου ὁποιοῦδήποτε ἐμπορικὸν πλοῖον ἤθελε κανονοβολήσῃν ὑπόκειται εἰς πεντήκοντα λιτρῶν πρόστιμον. Καράβιον τι ἐνοπλον ἐφθασε ποτὲ ἀπὸ μακρυνὸν ταξειδίον, εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου εἶχε σταθῆν εἰς πολλὰ μέρη, ὅπου εὐθύς, ὅτε ἤραξεν, ἐκανονοβόλει πρὸς χαιρετισμόν. Πίθηξ τις ἐπὶ τοῦ πλοίου, θαυμάζων διατί νὰ μὴ γένη καὶ εἰς τὴν μεγαλόπολιν τοῦ Λονδίνου ἡ τιμὴ αὐτῆ, ἀπεφάσισε νὰ κανονοβολήσῃ ὁ ἴδιος. Ἐπομένως, ἐνοῦ ἅπαντες ἦσαν τῆδε κάκεισε ἐνησχολημένοι, ὑπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ πιάσας μὲ τὴν πυράγραν ἀναμμένον ἀνθρακα, προσήρμοσεν αὐτὸν εἰς τὴν τρύπαν ἑνὸς κανονίου, καὶ ἀμέσως ὅλα τὰ περίξ ἀντήχησαν ἀπὸ τὸν κρότον. Ὁ πλοίαρχος ἐκλήθη εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τὴν παράβασιν τοῦ νόμου· ἠμπόρεσε δὲ μόνον νὰ ἀθωωθῇ φανερώσας, ὅτι τὸ κανόνιον ἐσύρθη ἀπὸ τὸν πίθηκα.

Φίλη μου τις μ' ἐδιηγήθη, ὅτι καθήμενοι ποτὲ αὐτῆ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς εἰς παράθυρον βλέπον εἰς τὴν ὁδὸν, ἤκουσαν κτύπον ἐπαναλαμβανόμενον. Κατὰ πρῶτον ὑπέθεσαν ὅτι ἦσαν σταλαγματιαὶ βροχῆς· ἀλλ' ἀναβλέψασαι ἴδαν τὸν οὐρανὸν καθαρὸν, καὶ νέφη δὲν ἐφαίνοντο. Μία ἐξ αὐτῶν, ἀναβᾶσα μετ' ὀλίγον ἐπάνω, ἤυρε τὸν πίθηκά των καθήμενον εἰς τὸ παράθυρον, εἰς τὸ τρίτον πάτωμα, μὲ τὴν βελονοθήκην εἰς τὴν χειρὰ του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπαιρνε τὰς καρφοβελόνας, καὶ τὰς ἔρριπτε μίαν μίαν εἰς τὸν δρόμον.

Οἰκογένειά τις εἶχε πίθηκα, τὸν ὁποῖον γενικῶς ἐφύλατταν εἰς τὴν αὐλήν, τὰ δὲ παίγνια του ἐπροξένουν

μεγάλην διασκέδασιν εἰς τοὺς γείτονας. Ἴδα ποτὲ αὐτὸν τρέχοντα ἐπάνω εἰς τὸ περίφραγμα τοῦ κήπου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἦναι δεμένον σχοινίον δι' ἀπλωμα. Ευθύς ἔλυσεν αὐτὸ, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ περιπλέκη καὶ νὰ δένη κόμβους, ἐπιδειξιώτατα τὰς χεῖρας αὐτοῦ μεταχειριζόμενος· ἀφοῦ ἔδενε κόμβον τινὰ δυσκολώτατον, ἐσήκωνε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐκύτταζε τριγύρω μεθ' ἑαυτοῦ ἐνταυτῷ καὶ με φόβον μὴ φανερωθῆ, ἕως οὗ ἐξεληθούσαι, τέλος, αἱ γυναῖκες μετὰ τὰ κορίνια τῶν ὑγρῶν φορεμάτων, ἐδίωξαν αὐτὸν μετὰ τὸ σάρωθρον.

Πίθηξ, εἰς πόλιν τινὰ δεικνυόμενος, ἐνοστιμεύθη τὸ σκιάδιον (παρασόλι) μιᾶς νίας· ἐξέτεινε δὲ τὴν χεῖρά του, καὶ τόσον ἐπέμενε νὰ τὸ λάβῃ, ὥστε τοῦ τὸ ἐνεπιστεύθησαν. Ὁ Πίθηξ τὸ ἠνοιξε, τὸ ἐκράτει ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ ἐπεριπάτει μ' αὐτὸ, ὑπερευχαριστημένος· ἐστάθη δὲ τῶν ἀδυνάτων νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ, χωρὶς τὴν τοῦ φύλακος μεσολάβησιν.

Ὁ ουραγοῦτάγγιος εἶναι τὸ μεγαλήτερον ἀφ' ὧν τὰ ζῷα τοῦ πιθηκείου εἶδους· ἔχει δὲ τὴν μεγίστην μετὰ τὸν ἄνθρωπον ὁμοιότητα. Τέλειος γενόμενος, ἔχει σχεδὸν πέντε ποδῶν ὕψος· διὰ δὲ τῆς ὑποστηρίξεως βιάβδου, τὴν ὁποίαν κρατεῖ μετὰ τὴν μίαν χεῖρα, περιπατεῖ ὀρθῶς, ὡς ὁ ἄνθρωπος. Οἱ Πίθηκες οὗτοι εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ ὅταν ἡμερωθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους, διδάσκονται νὰ κοπανίζωσι σῖτον εἰς ὄλμον, νὰ φέρωσιν ὕδωρ εἰς σταμνίον ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ νὰ ἐκτελῶσι πολλὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας. Ἐφάνησαν τινὲς εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτινες εἶχαν μάθει νὰ νίπτωσι ποτήρια, καὶ νὰ οἰνοχοῦσιν. Ἐνας, εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ εἰς τοὺς Παρισίους δειχθεὶς, ἐπέσφερε τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ἐρχομένους, καὶ ὠδήγει αὐτοὺς εἰς τὸν θάλαμον· ἔλαμβανε καθέκλαν, καὶ ἐκάθιζεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξεδίπλωνε τὸ χειρόμακτρον, ἔτρωγεν ἀπὸ τὸ πινάκιον μετὰ κουτάλιον ἢ περόνιον, καὶ ἐσπόγγιζε τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας του, ὅταν ἀπέτρωγεν. Ὅσακις ἐπεθύμει τί, ἔφερε τὸ κουπάκιόν του, ἔβαλε ζάχαριν καὶ γάλα, καὶ ἔχυνε τὸ τί ἀπὸ τὸν προχύτην, πάντοτε ἀφίνων αὐτὸ νὰ κρυώσῃ πρὶν τὸ πῖν.

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ.

Εἰς τὸ ἕκτον καὶ ἑβδόμον κεφάλαιον τῆς Γενεσεως περιγράφει ὁ Μωϋσῆς τὸν ἐπὶ Νῶε συμβάντα παγκόσμιον κατακλυσμὸν, ἐκ τοῦ ὁποῖου, ὡς λέγει ὁ Πέτρος, ὄκτω ψυχαὶ μόνον ἐσώθησαν.

Αἱ ἁμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ἡ αἰτία τοῦ κατακλυσμοῦ· συνέβη δὲ τὸ 1656 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου· ἐνσκολοῦνται ὁμῶς οἱ ὑπομνηματισταὶ ὡς πρὸς τὸν μῆνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισε. Διάφοροι ἐκ τῶν πατέρων ἦσαν γνώμης, ὅτι ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἐννοοῦντες διὰ τοῦ δευτέρου μηνός, τὸν ὁποῖον ὁ Μωϋσῆς ἀναφέρει, τὸν δεῦτερον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἀρχόμενον ἀπὸ τὸν Νισάν, (Μάρτιον Ε. Π.) περὶ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν. Ἄλλ' οἱ σοφῶ.

Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη· καὶ πᾶν κτερινόν, καὶ πᾶν ἰρπετόν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, ἐξῆλθον ἐκ τῆς κιβωτοῦ. Γεν. ἡ. 18, 19.

τεροὶ τῶν χρονολόγων φρονοῦν, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐνόησε τὸν δεῦτερον μῆνα τοῦ πολιτικοῦ ἔτους, ὅστις περιελάμβανε μέρος τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ μέρος τοῦ Νοεμβρίου, ὥστε ὁ κατακλυσμὸς ἤρχισε τὸ φθινόπωρον.

ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ.

A. K. 1656

Μήν.

A'. Σεπτέμβριος. Ὁ Μαθουσαλά ἀπέθανεν, 969 ἐτῶν ἡλικίας.

B'. Ὀκτώβριος. Ὁ Νῶε καὶ ἡ οἰκογένειά του εἰσῆλθον εἰς τὴν κιβωτόν.

Γ'. Νοέμβριος. Συνετρίβησαν αἱ πηγαὶ τῆς μεγάλης ἀβύσσου.

Δ'. Δεκεμ. 26. ἤρχισεν ἡ βροχὴ· καὶ διήρκεσε τεσσαράκοντα ἡμερονύκτια.

E'. Ἰανουάριος. Ἡ γῆ κατέστη ὑποβρύχιος.

ς'. Φεβρουάριος. Ἡ βροχὴ ἐξηκολούθει.

Z'. Μάρτιος. Τὰ ὕδατα εἰς τὸ ὕψος αὐτῶν μέχρι τῆς 27ης, ὅποτε ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι.

H'. Ἀπριλίου 17. Ἡ κιβωτὸς ἀνεπαύθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀραράτ, εἰς τὴν Ἀρμενίαν.

Θ'. Μαΐος. Περιέμενεν ὁ Νῶε τὴν πτώσιν τῶν ὑδάτων.

Γ'. Ἰουνίου 1. Ἐφάνησαν αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρειν.

IA'. Ἰουλίου 11. Ὁ Νῶε ἀπέστειλε κόρακα, ὅστις δὲν ἐπανῆλθε.

18. Ἀπέστειλε περιστέραν, ἥτις ἐπανῆλθε.

25. Ἡ περιστέρα, σταλθεῖσα καὶ δεῦτερον, ἔφερεν ὀπίσω τὸν βλαστὸν τῆς ἐλαίας.

IB'. Αὐγούστου 2. Ἡ περιστέρα, σταλθεῖσα καὶ τρίτον, δὲν ἐπανῆλθε πλέον.

A'. Σεπτεμ. 1. Ἡ ξηρὰ ἐφάνη.

B'. Ὀκτω. 27. Ὁ Νῶε ἐξῆλθε τῆς κιβωτοῦ.

Εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, Ἑθνικοὺς, Σίνας, καὶ Ἀμερικανούς, σώζεται πατροπαράδοτος ἡ μνήμη τοῦ κατακλυσμοῦ· ἀλλ' ἕκαστον ἔθνος διηγεῖται αὐτὸν κατὰ τὸν ἰδίον του τρόπον. Ὁ Ἰώσηπος φέρει τὸν Βηρωσσὸν εἰς μαρτυρίαν, ὅστις, ἀπὸ ἀρχαῖα ἔγγραφα ἐρανιζόμενος, περιγράφει τὸν κατακλυσμὸν σχεδὸν ὡς ὁ Μωϋσῆς· καὶ οἶδε προσέτι τὴν ἱστορίαν τοῦ Νῶε, τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῶν ὀρίων, ὅπου ἐκάθισεν. Ὁ Ἀβυδηνὸς διηγεῖται ὅτι ἀνὴρ, τὸνομα Σέσιστρος, ἔλαβε παρὰ τοῦ Κρόνου εἰδῆσιν κατακλυσμοῦ, μέλλοντος νὰ καταποντίσῃ τὴν γῆν ἅπασαν· ὅτι ὁ Σέσιστρος, ἐμβὰς εἰς πλοῖον κεκαλυμμένον, ἀπίστευε πτηνὰ διὰ νὰ μάθωσιν εἰς ποίαν κατάστασιν ἡ γῆ εὐρίσκετο· καὶ ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐπέστρεψαν τρίς. Τὴν ἱστορίαν ταύτην τοῦ Ἀβυδηνοῦ διηγεῖται καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Πολύιστωρ, προσθέτων ὅτι τὰ τετράποδα, τὰ ἔρπετά, καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ ἀέρος, διεφυλάχθησαν εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο. Λέγει καὶ ὁ Δουκιανὸς, ὅτι διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων ἡ γῆ ἅπασα κατεκλίσθη, ἄστε δὲν ἔμεινεν ἐπ' αὐτῆς κάνεις παρὰ τὸν Δευκαλίωνα, ὅστις κατέφυγεν ὑπὸ τὴν σκέπην πλοίου μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τῶν ζώων. Ὁ Ἀπολλόδωρος, Ὀβίδιος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ἐμίλησαν περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος· ἀλλ' ἀνέμιζαν πολλὰ, τὰ ὁποῖα συμφαινοῦν μόνον μὲ τὰ περὶ τοῦ Νῶε ἱστοροῦμενα.

Ὁ μῦθος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύρρας, λέγει τις, ὅτι παρὰ γὰρ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Νῶε. Κατὰ συμβουλήν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὠκοδόμησεν ὁ Δευκαλίων κιβωτόν, ἢ ξύλινον πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐναπεταμίευσεν πάντος εἶδους ἀναγκαίας ζωτροφίας, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύρρας, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ κατακλυσμὸν, ὅστις ἐπνίξε σχεδὸν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Ὅλοι τῆς χώρας ταύτης οἱ κάτοικοι ἠφανίσθησαν· οὐδεὶς ἐσώθη πλὴν τῶν ὅσοι κατέφυγαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψίστων ὀρίων. Ἀπὸ δ' ἐπέρασεν ἡ πλημμύρα, ἐξελθὼν τῆς κιβωτοῦ ὁ Δευκαλίων, εὐρίσθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ. Ἐκεῖ ἐπρόσφερον ὀλοκαυτώματα εἰς τὸν Δία, ὅστις, πέμψας τὸν Ἑρμῆν πρὸς αὐτὸν, ἠρώτησε τί ἐπέθύμει· ὁ δὲ παρεκάλεσε νὰ γένῃ ὁ ἀνακαινιστῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· ὁ Ζεὺς ἐχάρισε τὸ αἶτημά του· καὶ ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα διετάχθησαν νὰ ρίπτωσι λίθους ὀπισθεν αὐτῶν, οἵτινες ἐγίνοντο πάραυτα ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ὑποκρύπτεται δὲ καὶ πολλὴ ἀλληγορία εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος, Προμηθείως, τοῦ νοθευτήσαντος νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ πλοῖον, καὶ τοῦ πατρὸς τῆς Πύρρας, Ἐπιμηθείως, ὁ ὁποῖος ἔλαβε σύζυγον τὴν Πανδώραν, ἐστολισμένην μὲ χαρίσματα παρ' ὄλων τῶν θεῶν, καὶ τὸ κιβώτιον τῶν κακῶν ἔχουσαν, εἰς τὸ ὁποῖον, ἀνοιχθὲν, ἀπέμεινε μόνον ἡ ἐλπίς.

Καὶ ὠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ λαβὼν ἐπε πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθάρων, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθάρων, καὶ ἀνήνευξεν εἰς ὀλοκαυτώσειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε, Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀναμίσθον ἰμοῦ καὶ ὑμῶν· τὸ τόξον μου τὴν θημί ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀναμίσθον ἰμοῦ καὶ τῆς γῆς. Γεν. η'. 20. δ'. 12, 13.

Ο ΣΦΥΓΜΟΣ.

ΓΝΩΡΙΖΕΙ μὲν ἕκαστος, ὅτι μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐρευνητῶν καὶ παρατηρήσεων, ὅσας κάμνει πρὸ τῆς διαταγῆς ὁ προσεκτικὸς ἰατρός, εἶναι καὶ ἡ τοῦ σφυγμοῦ ἀκριβὴς ἐξέτασις· ἐπειδὴ ὅμως πιθανὸν ὀλίγοι ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἀναγνώστας νὰ γνωρίζωσι τὰ αἷτια τῆς ἐρεύνης, ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς μανθανόμενα, ἐκρίναμεν ὄχι ἀνωφελὲς ν' ἀπαριθμήσωμεν τινὰ τῶν κυριωτέρων.

Σχεδὸν περιττὸν εἶναι νὰ προείπωμεν, ὅτι σφυγμὸν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὸν κτύπον ἀρτηρίας, καὶ ὅτι δι' ἐξέτασιν κοινῶς ἐκλέγεται ἡ ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς. Θεωρεῖται δὲ πρῶτον πάντων ὁ ἀριθμὸς τῶν κτύπων ἢ παλμῶν· ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἱατρικὸν ζήτημα, ἀπαιτεῖται νὰ ἐξεύρη τις τὴν ὑγιεινὴν

κατάστασιν, διὰ νὰ γνωρίσῃ παρεκτροπὴν τινὰ ἐξ αὐ-
τῆς, πρὶν νὰ ἀναφέρωμεν τὴν κατὰ διαφόρους ἡλικίας
συνήθειαν τοῦ σφυγμοῦ συχνότητα. Εἰς τὸ νεογέννητον
βρέφος, πάλαι ἀπὸ 130 ἕως 140 φορές τὸ λεπτόν· ἀλλ'
ἔστω ὁ βίος προχωρεῖ, ἐλαττοῦται κατὰ τὴν συχνότητα·
ἄστε εἰς μεσοκαιρίτην ἐντελῶς ὑγιῆ πάλαι ἀπὸ 72
ἕως 75. Κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ βίου εἶναι βραδύ-
τερος ἀκόμη, καὶ καταντᾷ εἰς περίπου 60. Φανερόν
δὲ ὅτι, ἂν υποθέσωμεν ἀγέρτην ἄμοιρον τῶν ἀπλουστά-
των τοῦτων γνώσεων, ἤθελεν ὑπόκεισθαι εἰς τὸ νὰ κάμῃ
τὰ πλέον ἄτοπα λάθη, καὶ ἠδύνατο ἴσως νὰ στοχασθῇ
τέκνον δεκατέσ ὡς πάσχον ἀπὸ βαρυτάτην νόσον,
ἐπειδὴ ὁ σφυγμὸς αὐτοῦ δὲν ἐπαλλε μ' ὅσπιν βραδύτητα
ἢ τοῦ πάππου του. Σφάλμα ευκολώτερον εἶναι νὰ ἐκ-
λάβῃ τις τὴν ἐπιρροὴν προσωρινῆς αἰτίας ἀντὶ τοῦ ἀπο-
τελέσματος διαρκεστέρως νόσου· παραδείγματός χάριν,
ὅπταν ἀσθενῆς νευρικός ἀκούσῃ τὴν θύραν κρουομένην
ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, ταχύνεται ὁ σφυγμὸς αὐτοῦ 15 ἢ 20
κτύπους κατὰ λεπτόν. Τοῦτο δὲν ἔλαθε τὸν ἀγγι-
νούστατον Κέλσον, ὅστις λέγει, ' Πολλάκις ἢ τοῦ ἱατροῦ
πλησίασις, ἀνησυχίαν ἐπιφέρει εἰς τὸν πάσχοντα.
ἄλλοιόνει τὸν σφυγμόν. Διὰ τοῦτο ὁ ἔμπειρος ἱατρός
δὲν πιάνει τὸν σφυγμόν ἅμα ἔλθῃ· ἀλλὰ καθίζει πρῶ-
τον μεθ' ἱλαροῦ προσώπου, —καταπραῦνει καὶ παρηγο-
ρεῖ τὸν δειλὸν μὲ λόγους εὐμενεῖς, ἔπειτα δὲ βάλλει τὴν
χεῖρα εἰς τὸν βραχίονά του.'

Ὅπταν ὁμοῦ προσέχη τις ἀπὸ τὰ λάθη ταῦτα,
λαμβάνει ἐκ τοῦ σφυγμοῦ τὰς πλέον ἀξιολόγους εἰδή-
σεις. Ἐάν, παραδείγματός χάριν, εἰς ἄνθρωπον, τοῦ
ἐποίου ὁ σφυγμὸς ἦναι συνήθως 72, ἀναβῶσιν οἱ παλ-
μοὶ εἰς 98, δεινὴ τις ἀσθένεια βεβαίως παρευρίσκειται·
ἢ, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ἂν κατέβῃ εἰς 50, καὶ διαμένη
τοιούτος, πιθανώτατον ὅτι ἡ πηγὴ τῆς κυκλοφορίας, ἡ
καρδία αὐτῆ, πάσχει ἀπὸ ἀνίατον τινὰ νόσον, ἢ ὅτι
κάνεν ἄλλο ἀπὸ τὰ μέγала τῆς ζωῆς ἐλατῆρια ὑπέφερον
ἀθεράπευτον βλάβην.

Πάλιν, ἂν ὁ σφυγμὸς ἦναι 72, ἕκαστος κτύπος πρέ-
πει νὰ συμβαίη εἰς διάστημα πέντε ἕκτων ἐνός δευτέ-
ρου λεπτοῦ· ἀλλ' εἴαν γίνῃ παρεκτροπὴ τις ἀπὸ τὸν
ρυθμόν τοῦτον, ὁ σφυγμὸς τότε λέγεται ἄτακτος. Ἡ
ἄταξία μὲν εἶναι ἀπειροσδής· ἀλλ' ὑπάρχει ἐν εἶδος
ἀξιοσημείωτον. Συμβαίνει κάποτε τὸ μεταξὺ δύο κτύ-
πων διάστημα νὰ ἦναι τόσον μακρότερον τοῦ ἐλπίζομέ-
νου, ἄστε φαίνεται ὡς νὰ παρελείφθῃ ἕνας κτύπος· εἰς
τῆσδε περίστασιν ὁ σφυγμὸς λέγεται διαλείπων.
Ὅπταν ἡ ἐνέργεια τῆς καρδίας ἦναι ἄτακτος, πάλαι
καὶ ὁ σφυγμὸς ἀτάκτως· ἀλλ' ἐνίοτε συμβαίνει ἡ δευτέ-
ρα ἀταξία χωρὶς τὴν πρώτην, προερχομένη ἀπὸ νόσημά
τι μεταξὺ τῆς καρδίας καὶ τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς εὐρι-
σκόμενον. Περιττόν εἶναι σχεδὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι, κατὰ
πᾶσαν ἀμφίβολον περίστασιν, ὁ ἱατρός ἐξετάζει τὸν
παλμόν τῆς καρδίας ὡς καὶ τοῦ καρποῦ, —ἀπαράλλακτα
καθὼς ὁ ἐπιμελής μαθητῆς, ὁ ὁποῖος, μὴ ἀρκούμενος
εἰς τῶν ἐπαρχιωτικῶν πόλεων τὰς περιωρισμένας εἰδή-

σεις, καταφεύγει εἰς τὴν μητρόπολιν, διὰ νὰ ἐξακολου-
θήσῃ μὲ περισσώτερον ὄφελος τὰς ἐπιστημονικὰς του
ἐρεῦνας.

Ἦρμοξε νὰ ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα περὶ τῆς δυνάμεως
ἢ ἀδυναμίας, τῆς σκληρότητος ἢ μαλακότητος, καὶ
πολλῶν ἄλλων ποιότητων τοῦ σφυγμοῦ· ἀλλὰ διὰ τὸ
δυσνόητον τοιούτων ἐξετάσεων πρὸς τοὺς ἀμύητους τῆς
ιατρικῆς ἐπιστήμης, παραλείπομεν αὐτάς. Ὑπάρχει
ὁμοῦ τὶ, τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἰσθαι ἀσυγχώρητον νὰ πα-
ρασιωπήσωμεν· κάποτε οὐδόλως αἰσθάνεται τις σφυγ-
μόν εἰς τὸ σύνθηδες τοῦ καρποῦ μέρος. Τοῦτο ἔμπορεῖ
νὰ πρόρχεται ἀπὸ κυκλοφορίαν τόσον κεχαυνωμένην,
ἄστε νὰ ἦναι ἀνεπαίσθητος εἰς τὰς ἄκρας· ἢ ἀπὸ τὴν
πύρωσιν τῆς ἐγγιζομένης ἀρτηρίας· ἢ ἀπὸ ἄτακτον
διανομὴν τῶν ἀρτηριῶν τοῦ ἐμπροσθίου βραχίονος.

ΕΛΛΑΣ, ΡΩΜΗ, ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.

Ἀθήλια, θυγάτηρ Ποντίου Πιλάτου,
μονολογοῦσα.

Ὅσφραίνομαι λιβανωτὸν, καὶ σμύρναν, καὶ καθίσαι
θεοῦ, τὸ πᾶν μαρτύρεται, θεοῦ τὴν παρουσίαν.
Ἡ Φοῖβη ἔφρεν ἰδῶ τὸν ἀργυροῦν τῆς πόδα;
Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκένωσε τοῦ πέπλου τῆς τὰ ῥόδα;
Ὁ μυροφόρος ζέφυρος ἐπὶ τῶν ῥόδων πνέει.
Καὶ βρύσις μαργαρίτινος τὴν χλόην περιβρέσει,
Καὶ ἄνθη περιβάλλεται ποικίλα καὶ ὠραία
Ἡ φύσις, ὡς Ἀμαρυλλίς ἀγροτική καὶ νέα.
Σὲ, ψάλλει, θεὰ ἔαρος! ἡ τρέμουσά μου γλῶσσο·
Γελάς, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἡ γῆ παρίσταται γελῶσα.
Περιπατεῖς; ὡς ἴχνος σου εὐώδες χύνεις μύρον,
Καὶ τροποεῖται χορὸς Χαρίτων καὶ Ζεφύρων.

Ἀθήλια καὶ Λίβιος, υἱὸς Ἡρώδου.

Ἀθήλια μετ' ἐκκλησίως πρὸς τὸν Λίβιον.

Εἰς τὰ Ἱερσόλυμα! . . .

Λίβιος.

Ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν,

Ἀφῶ καὶ πρὸς μελέτην μου καὶ πρὸς ποικίλης θύμης,
Διέτρεξα τοῦ Καίσαρος τὴν μοναρχίαν ὅλην,
Καὶ εἶδα τὴν πρωτεύουσαν τῆς οἰκουμένης πόλιν.

(Ἰσταται ὀλίγον, καὶ βλέπων περίεξ, λέγει).

Ὦ! σοῦ μ' ἔλκει δόλγησεν εἰς ταύτας τὰς γυμνασίας.
Εἰς ταύτας τῆς Ἀνατολῆς τὰς φωτεινὰς ἐρήμους!
Ὦ πόσον μὲ ἠδύνουσι τ' ἀγροτικά τῶν κάλλη,
Ὁ λόφος, ὅπου ἡ συκὴ καὶ ἡ μυρσίνη θάλλει,
Ἡ τοῦ στανήτου Ἀραβὸς σκηνὴ ἐπὶ τῆς χλόης,
Τῆς κέδρου ὁ ψιθυρισμὸς, τὸ ἄλλος τῆς ἀλόης,
Τὸ φρέαρ, ὅπου ἔρχεται ἡ πῶν βῶν ἀγέλη,
Ὁ βράχος, ὅθεν καὶ γαῖθρον κ' εὐώδες ῥέει μέλι!

Ἀθήλια.

Ποῦ ἦσο τρεῖς ἡναιετοὺς, καὶ ποίους εἶδες τόπιους;
Τὰ πάντα πῶς σ' ἐφάνησαν; πῶς εὔρεθαι ἀσθρῶσις;

Λίβιος.

Διέτρεξα ἔλη, δρυμοὺς, ὑπερβουσίους πάγου,
Κ' εἰς πεδιάδα καταβάς ἀνάστητον πελάγου,
Τοὺς Σαλάδους τῶν Σκανδιναῶν, τοὺς Βαργόους τῶν Βαι-
δάλων,

Τοὺς Σεμοθέους τῶν Κελτῶν, τοὺς Εὐαγεῖς τῶν Γάλλων,
Ἐγγνώρισα· πλὴν πανταχοῦ ἐλευσινή δουλεία,
Καὶ τῶν λαῶν ἀμάθεια καὶ δεισιδαιμονία.

Ἀ ῥ η λ ί α .

Τοῦ Κόδρου ἐχαιρέτισας τὴν εὐγενῆ πατρίδα;

Λ ί β ι ο ς .

Τὴν ἄλλοτε κριτεύουσιν τῆς εὐφυΐας εἶδα,
Καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν ψυχρὸν ἠσπασθὴν ἀνδριάντα.
Εἰς ταύτην, διατί τὴν γῆν σὲ λέγουσι τὰ πάντα
Ἡ ποίησιν, ἡ ἀρετὴν, ἡ δόξαν, ἡ σοφίαν,
Καὶ θαυμασμοῦ ἀφίνουσι τὰ πάντα φωνὴν μίαν;
Ὁδήγησέ με, Ζέφυρε, εἰς τὰς τερπνάς Κυκλάδας,
Λαμπρὰς εἰς νύκτα ἕαρος, ὡς οὐρανοῦ πλειάδας.
Ὁ Σαλαμῖνος θάλασσα! αἱ ὑψαλοὶ σου θρῆνον
Βαρβάρων ἀναπέμπουσι καὶ ἄσματα Ἑλλήνων,
Καὶ ῥίπτεις εἰς τὰς σιγαλὰς ἀκτῆς σου καὶ ἀρχαίας,
Περσῶν εἰσέτι θώρακας καὶ περικεφαλαίας.
Εἰπέ με, Οἴτη! ὦ ναεῖ, ὦ μνήμα κολοσσαῖον,
Τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος τῶν πεσόντων ἡμιθέων,
Εἰπέτε με, ὦ κορυφαὶ τῶν βράχων τῶν πλησίων,
Τοῦ Λεωνίδου τὸ νομα καὶ τῶν τριακοσίων.
Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν! ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων
Ὁ Παρθενῶν σου ἴσταται, ὡς τετραμῆνος γέρον·
Τὴν κάραν σου τὴν δουλικήν, Ἀκρόπολις ἀρχαία!
Τοῦ Σύλλα ἡ τριβάρβαρος ἐξύρισε βρομφαία·
Τοῦ Ὀλυμπίου σου Διὸς αἰ στήλαι, τετραυραμέναι,
Ὡς ἄρδρα, κεῖνται, γίγαντος νεκροῦ, διεσπαρμέναι . . .
Εἰς τὴν Ἑλλάδα σήμερον ἐπέβαλεν ἐκείνην,
Ἡ Ῥώμη τὴν βαρεῖάν τῆς ἐσθῆτα καὶ χαλκίην,
Δι' ἧς πιέζει τοὺς λαοὺς, κ' ὑποδουλοῖ τὰ στήθη·
Οἱ Πραιτορεῖς τῆς ἐφθειραν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἤδη.

Ἀ ῥ η λ ί α .

Τῆς Ῥώμης δὲν σ' ἐξέπληξαν τὰ πλοῦτη, τὰ μεγέθη;
Εἰς ποῖον θαυμασμὸν ἐκσί τὸ βλέμμα σου εὐρέθη!

Λ ί β ι ο ς .

Ἡ Ῥώμη, ὡς τῆς Μέμφιδος αἱ Πυραμίδες, σύρει
Τὴν ἔκστασιν σου ἐξώθεν, καὶ θάμβος διασπείρει·
Πλὴν τάφος ἐνδόν, ὡς αὐταί, ὕστα καὶ κόνιν κλειῶν,
Ἐψώθη διὰ παμπληθῶν ἰδρώτων καὶ δακρῶν.
Κατέσχον ἀπελεύθεροι τὰς εἰσὰς τῆς Συγκλήτου,
Συγκλήτου, εἰς πᾶν δουλικῆς, εἰς πᾶν ἀργυρωνήτου.
Ἡ θεὰ τῆς αἱματηρᾶς παλαιστρας τῶν λεόντων,
Τὴν σάρκα τὴν ἀνθρώπινον ἀσπλάγχχνως σπαραττόντων,
Εὐφραίνει ὄμμον ἀνανδρον, πλὴν ἄλλοτε γενναῖον,
Ὡς τοὺς ἀσέμνους γέροντας τὸ ἀκρατὲς τῶν νέων.
Ἐξέλιπε πᾶν εὐγενεὺς φιλοτιμίας εἶδος,
Ἐξέπνευσεν ἡ ἀρετὴ, ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος.
Ποῦ εἶσθε σεῖς, ζεύγη θεῶν, σεις δίδυμοι τοσοῦτοι,
Αἰμύλιοι, Σκιπίωνες, καὶ Κάτωνες, καὶ Βρούτοι!
Ὁ σκυθρωπὸς Τιβέριος, διώκων καὶ προγράφων,
Ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔχουσε τὴν σιωπὴν τῶν τάφων.
Ἐξῆλθον ὡς ἀπὸ πυκνῆν καὶ δούλην ἀτμοσφαῖραν,
Ὅποτε φωνὴν ἤκουσα γενναίαν κ' ἐλευθέραν,
Καὶ τὸν Χριστὸν ἀπήνησα ἐν ἀγορᾷ λαλοῦντα,
Κ' ἐντεύθην τοὺς εἰς τὰ θεσμὰ λαοὺς παρηγοροῦντα.

(Ἀκούεται μελωδία ὀργάνων).

Ἀλλὰ ὀργάνων καὶ φωνῶν ἀκούω μελωδίαν,
Ἀκούω Ἀσιατικὴν τερπνὴν ὑψηγορίαν.
Εἰς τὸν πλησίον νάρθηκα ἐν συντριβῇ μεγάλη·
Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς προσεύχεται καὶ ψάλλει.

(Λαὸς Ἰουδαϊκός, ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ναοῦ, διαμοιράζεται ἐκ
δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν).

Τὸ ἡμῖσιν τοῦ χοροῦ.

Τὸν πλάστην μου καὶ Κύριον εὐλόγει τὰ ἐντός μου·
Ἐμεγαλύνθη, Κύριε, ὁ ῥύστης καὶ Θεὸς μου·
Τὸ ἅγιόν σου ὄνομα αἰνέσω καὶ ὑμνήσω·
Θεὸ! μεγαλοπρέπειαν καὶ δόξαν ἐνεθύτω·
Θεὸ! ἀναβαλλόμενος φῶς, ὡς ἱμάτιόν σου,
Καὶ τὴν ὑψηλίον ποιῶν τὸ ὑποπόδιόν σου·
Νεφέλην λευκοκόρυφον ταχύ σου ἄρμα ἔχεις,
Καὶ τοὺς ἀνέμους ὑπ' αὐτὴν ζευγηλατεῖς καὶ τρέχεις.
Ἐπέθου τοὺς δακτύλους σου, κ' ἐκύρτωσας εἰς θύλακον
Τὸν οὐρανόν, περιλαβὼν εἰς τὴν παλάμην ὄλον,
Οὐδὲ μετατοπίζεται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας,
Ἡ γῆ τεθεῖσα ἐκπαλαὶ εἰς ἀσφαλτεῖς κολῶνας.
Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν; εἰς ἀνθηρὰς ἐκτάσεις
Τὰ ζῶα, κ' ἐκατόπηχες ὁ δράκων τῆς θαλάσσης,
Τὴν ἡμερούσιον αὐτῶν περιζητοῦντες βρώσιν,
Τὴν θαψιλή σου δεξιάν ν' ἀνοίξης προσδοκῶσιν.
Κ' ἐξέρχεται ὁ ἀνδρωπος, ὁ βασιλεὺς ἐκείνων,
Εἰς τὴν φιάλην τῆς ζωῆς εὐδαιμονίαν πίνων.
Ἀλλὰ τὴν παρουσίαν σου, Θεέ, πῶς νὰ ὑμνήσω!
Ὁ Ἰορδάνης βλέπων σε, ἀνέδραμεν δαίσιω·
Σὲ εἶδε κ' ἐφυγεν εὐθὺς ἡ θάλασσα, τὰ ὄρη
Ἐσχιρτήσαν ὡς ἔλαφοι καὶ ταῦροι κερασφόροι·
Βουνοὶ, πῶς ἐσχιρτήσατε; καὶ σὺ πελάγους κῦμα,
Πῶς ἐφυγες; καὶ ποταμὲ, πῶς ἐστρεψας τὸ βῆμα;

Τὸ ἄλλο ἡμῖσιν τοῦ χοροῦ ψάλλοσσις.

Ἀλάλαξε πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ψάλλε τῷ Κυρίῳ·
τὰ ἔθνη ἄσαστε ᾠδὴν καινὴν ἐν ψαλτηρίῳ·
Ἐκ στόματος καὶ νοσοσῶν καὶ θηλαζόντων ζῶων,
Ὁ Πλάστη! ὕμνον ἄδολον ἐξάγεις καὶ ἁδῶν . . .
Ἐμνοῦσί σε καὶ τ' ἄφωνα τῆς φύσεως ἀπάσης,
τὰ διαπορευόμενα τὰς τρίβους τῆς θαλάσσης.
Εἰς ἐξουσίαν ἔδρασας ἀπάσης τῆς ἡμέρας
Τὸν ἥλιον· κ' ἐξέρχεται διώκων τοὺς ἀστέρας
Ἐκείνος, ὡς ἀπὸ παστῶν νεύνομος προβαίνων·
τὸ δὲ μακρὸν του σταδίου, ὡς γίγας, διαβαίνων,
Ταχέϊαν ἤνυσεν ὄδιν, καὶ τὸ κατάντημά του
Εἰς οὐρανοῦ τὰ ἔσχατα ἐξ οὐρανοῦ ἔσχατον.
Ὁργίζεσαι; σαλεύεται ἡ γῆ ἐκ θεμελίων,
Καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ἐξέρχεται πῦρ θεῖον.
Ὁ λάμπων δὲ ὡς ἥλιος, ὡς νύξ, προβαίνεις μέλας,
Εἰς σκοτεινὰς ὁ φωτεινὸς καλύπτεσαι νεφέλας,
Κ' ἐρχόμενος, ὡς θύελλα, ἐκ πέρατος περάτων,
Κρατεῖς εἰς τὴν παλάμην σου κατακλυσμὸν ἰδάτων.
Ποῦ τότε πορευθῶ μακρὰν τῆς τηλαυγῆσεώς σου,
Καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου καὶ ἀπὸ τῆς χειρὸς σου;
Ἄν ἀναβῶ εἰς οὐρανόν, ἐκεῖ μὲ συλλαμβάνεις,
Ἄν εἰς τὸν ἄδην καταβῶ, καὶ εἰς τὸν ἄδην φθάνεις·
Ἡ μὴ τὸ σκότος κρύατη με ἀπὸ τοῦ βλέμματός σου;
Ἡ νύξ ἡμέρα γίνεται, τὸ σκότος φῶς, ἐμπρὸς σου.

ΜΕΣΣΙΑΣ Π. ΣΟΥΤΣΟΥ.

Ἡ ΛΕΙΛΑ τῶν πραγματειῶν, ὅσαι εἰσῆχθησαν κατὰ
τὸ 1838 εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς,
ἦτον 113,717,404 δίστηλα· ἡ δὲ τῶν πραγματειῶν,
ὅσαι ἐξήχθησαν, 108,486,616. Κεφάλαιον εἰσαγω-
γῶν καὶ ἐξαγωγῶν, 222,204,020 δίστηλα.